

„Evaluace systémových a koncepčních projektů z výzev PO 3 OP VVV“

- Evaluační okruh C

3. Průběžná zpráva

Datum: 31. 1. 2020

Zpracovatel:

konsorcium společností

Evaluation Advisory CE s.r.o., Křížíkova 70b, 612 00 Brno, IČ: 25342282

Naviga 4, s.r.o. U Pekařky 484/1A, 180 00 Praha 8, IČ: 26756102

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Obsah

1	Manažerské shrnutí	6
2	Shrnutí postupu realizace a postup na další období.....	10
3	Zjištění a odpovědi na evaluační otázky	11
3.1	Úvod	11
3.2	EO C.2 Jaký je průběžně vnímaný přínos projektu aktéry v podpořených obcích?.....	12
3.2.1	Vývoj parametrů.....	29
3.3	EO C.3 Jaké je povědomí realizátorů projektu o komplementárních aktivitách vytvářených v jiných IPs a IPk?	31
3.4	EO C.5 Jakým přínosem byla realizačním týmům projektu Metodika pro vnitřní evaluaci projektů?	38
4	Závěry a doporučení.....	42
5	Zhodnocení zpracování doporučení z předchozí zprávy.....	44
6	Seznam použitých zdrojů a literatury	47
7	Příloha I: Technická zpráva s detailním popisem šetření	48
8	Příloha II: Kompletní podklady	48
9	Příloha III: Dashboard.....	48

Seznam zkratk

APIV A	Projekt „Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem. Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání - metodická podpora“
APIV B	Projekt „Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi“
ASZ	Agentura pro sociální začleňování
CAWI	Metoda sběru dat – dotazování na webovém formuláři (Computer Assisted Web Interviewing)
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
EO	Evaluační otázka
IDI	Individuální řízené rozhovory
IP	Individuální projekt
IPk	Individuální projekt koncepčně zaměřený
IPo	Individuální projekt ostatní
IPs	Individuální projekt systémový
IKV	Projekt „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“
KA	Klíčová aktivita
KAP	Krajský akční plán
kap.	kapitola
KIPR	Projekt „Podpora kvalitních poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních zaměřených na podporu inkluze: Kvalita-Inkluze-Poradenství-Rozvoj“
KLIMA	Kultura učení, Leadership, Inkluze, Mentoring - Metodická podpora učitele, Aktivizující formy učení (akronym reprezentující koncepční řešení projektů)
KPSLV	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
KSH	Projekt „Komplexní systém hodnocení“
MAP	Místní akční plán
MAS	Místní akční skupina
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MPI	Místní plán inkluze
MŠ	Mateřské školy
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MOV	Projekt „Modernizace odborného vzdělávání“
NIDV	Národní institut pro další vzdělávání
NNO	Nestátní nezisková organizace
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

OPZ	Operační program Zaměstnanost
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
P-KAP	Projekt „Podpora krajského akčního plánování“
PPUČ	Projekt „Podpora práce učitelů“
PS	Pracovní skupina
ŘO	Řídící orgán
SPSZ	Strategický plán sociálního začleňování
SZSZ	Projekt „Systémové zajištění sociálního začleňování“
SRP	Projekt „Strategické řízení a plánování ve školách a v územích“
SŠ	Střední školy
SVL	Sociálně vyloučené lokality
SYPO	Projekt „Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů“
VDP	Vzdálená dílčí podpora
ZŠ	Základní školy

Seznam grafů

Graf 1: V jaké fázi je příprava Strategického plánu sociálního začleňování?	14
Graf 3: V jaké fázi je příprava Vstupní analýzy lokality?	15
Graf 4: V jaké fázi přípravy je Místní plán inkluze?	15
Graf 5: Zapojení obcí do MAP	16
Graf 7: Jste spokojeni s metodickou podporou ASZ při přípravě Vašich projektových záměrů / projektů?	17
Graf 10: Jsou dle Vašeho názoru zapojeny všechny relevantní instituce do spolupráce na proměně místní vzdělávací praxe?	19
Graf 12: Fungují dle Vašeho názoru setkávání (např. pracovní skupina pro vzdělávání/workshopy/odborné skupiny) dle předpokladu?	20
Graf 13: Jsou setkávání kvalitní a podnětná pro podporu a rozvoj inkluzivního vzdělávání v obci?	21
Graf 14: Na pravidelných setkáních se zástupci škol probíhá diskuze o nastavení inkluzivního vzdělávání (informace o vzájemných aktivitách, výměna zkušeností, sdílení problémů a jejich řešení apod.)	21
Graf 15: Podařilo se Vám na pracovní skupině sdílet či ujasnit si potřeby v oblasti inkluzivního vzdělávání?	22
Graf 16: Jsou realizovány aktivity a opatření definované v MPI dle plánu?	23
Graf 17: Jsou realizovány aktivity a opatření definované v MPI v dostatečné míře?	23
Graf 18: Jsou finanční prostředky, které jsou ve Vaší obci dostupné na inkluzivní vzdělávání, dostatečné?	24
Graf 19: Daří se školám ve Vaší obci směřovat k inkluzivnímu vzdělávání?	25
Graf 20: Podařilo se díky projektu změnit ve Vaší obci postoje relevantních aktérů k problematice inkluzivního a kvalitního vzdělávání?	26
Graf 22: Daří se školám ve Vaší obci zapojovat děti ze SVL?	27
Graf 23: Víte o tom, že se plánuje/připravuje evaluace dopadu projektu IKV?	28
Graf 24: Hodnoty parametrů v roce 2017, 2018 a 2019	29
Graf 22: Označení znalosti respondentů jednotlivých projektů (Výběr z možností u otázky „označte, které projekty znáte“ a spontánní znalost u otázky „vypište názvy či zkratky projektů, které znáte“)	32
Graf 23: Jakým způsobem znáte následující projekt/y? (Možnost zaškrtnout všechny varianty, které odpovídají realitě – graf tedy znázorňuje četnost dané varianty)	33
Graf 24: Setkal/a jste se v důsledku realizace komplementárních projektů s některými z následujících bariér? (Možnost zaškrtnout více variant – graf tedy znázorňuje četnost dané varianty)	35
Graf 25: Jaký konkrétní přínos spatřujete v komplementaritě systémových projektů pro realizaci projektu IKV? (Možnost zaškrtnout více variant – graf tedy znázorňuje četnost dané varianty)	36
Graf 25: Jak hodnotíte koordinační setkání s realizačními týmy ostatních IPs z hlediska přínosu pro Váš projekt?	37
Graf 26: Byl/a jste (byť částečně či okrajově) zapojen/a do realizace sebehodnocení projektu, tzn. do tvorby Průběžné sebehodnotící zprávy?	38
Graf 26: Považujete formu sebehodnocení za vhodnou vzhledem k jejímu cíli?	39
Graf 27: Bylo samotné sebehodnocení přínosem z následujících hledisek?	40
Graf 28: Považujete Metodiku pro vnitřní evaluaci projektů PO 3 OP VVV za přínosnou pro realizaci sebehodnocení Vašeho projektu?	41

1 Manažerské shrnutí

Hodnocení evaluačního okruhu C – individuální projekt systémový „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“ (IKV) je součástí evaluace systémových a koncepčních projektů z výzev PO 3 OP VVV, která byla zahájena na jaře r. 2017. Předkládaná průběžná zpráva této evaluace vychází z šetření realizovaného zpracovatelem na přelomu let 2019 a 2020 a reflektuje situaci projektu ke konci roku 2019.

Projekt je po polovině své realizace (42 měsíců z celkem plánovaných 70), proplaceno je 106 mil. Kč z celkových způsobilých výdajů projektu. Dle časového harmonogramu naplnění dílčího výstupu byly již vykázány dokumenty Evaluační manuál a Analýza segregace škol z pohledu sociálního vyloučení.

Do 13. monitorovaného období (7-9/2019) bylo celkem vykázáno 29 Místních plánů inkluze, 42 Vstupních analýz lokalit, 47 pracovních skupin na podporu IKV, 26 komunikačních strategií, Evaluační manuál a Analýza segregace škol. Realizováno bylo 61 odborných workshopů a 21 veřejných setkání.

V rámci této evaluace je dále **zjišťován průběžně vnímaný přínos projektu aktéry v podpořených obcích**. Vyhodnocováno bylo plnění dílčích cílů a naplňování hlavního cíle projektu, tedy dosáhnout uplatnění principů inkluzivního a kvalitního vzdělávání na participativním základě a vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení a rozvoj opatření vzniklých v průběhu projektu na lokální úrovni. Hodnocení bude probíhat ještě v roce 2020 a 2022, přičemž bude možné využít sledování jednotlivých proměnných a vyhodnocovat posun v čase. Hodnoceno bylo celkem 18 nastavených parametrů, aby bylo možné jasné kvantifikované srovnání hodnot s následujícími roky. Realizováno bylo 90 rozhovorů pro zjištění postojů aktérů ve 30 spolupracujících obcích. Níže uváděné informace o podílech respondentů vychází ze zmíněného základu 90 respondentů.

V žádném z parametrů **nebyl zaznamenán výrazný odklon oproti očekávání, všechny činnosti jsou vykonávány**. Nejvýraznější kladný posun oproti dřívějším šetření zaznamenaly parametry, na které mají aktivity ASZ přímý vliv, tedy schvalování dokumentů (SPSZ a MPI) a evaluace dopadu, vč. Hodnotící zprávy. V žádném ze zbývajících parametrů nedošlo ke zlepšení situace – drobný negativní posun zaznamenávají tři nejdůležitější, ale ze strany ASZ nejhůře ovlivnitelné parametry – směřování škol k inkluzi, změna postojů aktérů a zapojování dětí ze SVL. Hodnoty parametrů jsou tedy v čase víceméně stabilní (liší se maximálně o několik desetin bodu).

Strategické dokumenty (Strategický plán sociálního začleňování (SPSZ) a Místní plán inkluze (MPI)) jsou většinou schváleny zastupitelstvem obce, což uvedlo v rozhovorech 56 % z 90 respondentů šetření v případě SPSZ a 54 % u MPI. Jedná se o nižší podíl než v loňském šetření, což je způsobeno začleněním nových obcí, ale i neznalostí respondentů a také jejich odkazem na připravované nové (aktualizované) dokumenty. Diskuze, pracovní skupiny a nasazení aktérů při přípravě dokumentů hodnotí respondenti jako intenzivnější než po jejich schválení, zájem aktérů postupně polevuje (resp. většina pracuje intenzivně s cílovou skupinou, na konkrétních projektech apod.)

Respondenti se většinou shodují, že MPI vznikl bez problémů, v některých obcích se již chystá aktualizace pro další období. K samotnému naplňování – realizaci aktivit a opatření MPI dle plánu a v dostatečné míře – se opět vyjádřila pouze část respondentů (i když oproti šetření v minulých letech

počet odpovědí „nevím“ klesal z původních 46 % na 35 % v roce 2019¹). Z respondentů, kteří se k hodnocení vyjádřili, jich naprostá většina označila, že aktivity jsou realizovány alespoň částečně dle plánu a (částečně) v dostatečné míře. Jen kolem desetiny respondentů označilo, že aktivity nejsou realizovány dle plánu / v dostatečné míře, a to často z toho důvodu, že plán ještě nebyl schválen). Problémy jsou spatřovány v nedostatku financí, přetížení škol a nezájmu cílových skupin.

I letošní šetření potvrdilo, že zapojení obcí do existujících Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání je velmi intenzivní (zapojení obce dle 80 % respondentů). Od respondentů ale opět často zaznívá, že jim dokumenty splývají (např. MAP, MAP2, MPI, SPSZ, VA či další strategické dokumenty obce apod.).

Činnost ASZ je hodnocena jako přínosná, oproti loňskému šetření je větší podíl respondentů, kteří neuměli činnost ASZ posoudit a (částečně kvůli tomu) menší podíl těch, kteří s ní jsou (částečně) spokojeni (61 % respondentů oproti loňským 73 %). Rozdíl ve spokojenosti lze pozorovat podle toho, jakou instituci respondenti zastupují (alespoň částečně spokojených je 80 % zástupců obcí, v případě škol a dalších organizací se spokojenost pohybuje kolem 50 %). Komunikace s aktéry mimo obec po vytvoření dokumentů polevuje, resp. se přesunuje do oblasti projektového poradenství, vzdělávání apod. Nejoceňovanější je výpomoc ASZ při vypracovávání projektových žádostí a dále při síťování aktérů. Mezi uváděné problémy v rámci činnosti ASZ figurovaly časté změny (především na pozicích lokálních konzultantů, které brzdily či úplně zastavily spolupráci s ASZ).

Většina respondentů, kteří byli zapojeni do přípravy projektových žádostí, uváděla, že ASZ měla při přípravě významnou a kladnou roli díky svým znalostem, možnostem a personálním kapacitám. Velmi oceňované byly možnosti konzultací, velká část respondentů by uvítala průběžnou pomoc ASZ i s realizací projektů. I v rámci letošního šetření bylo potvrzeno, že většina aktérů ze školství nepřipravuje žádné projekty s ASZ (hodnotí je jako náročné a realizují především projekty Šablon).

Velmi kritické hlasy zaznívaly směrem k administrativní náročnosti zpracování žádosti i realizaci projektů. Velkou nevýhodou projektů je jejich dočasný charakter (především u pracovních pozic).

Spolupráce na místní úrovni většinou funguje (zapojení relevantních institucí, fungování jednání, kvalita jednání, průběh diskuze, sdílení potřeb), pracovní skupiny jsou organizovány v souladu s nastaveným plánem a v dostatečné frekvenci (70 % respondentů) – v obcích z dřívějších vln se frekvence setkávání spíše snižuje. Většina respondentů se shodla na tom, že do spolupráce se zapojili všichni aktéři, kteří by tam podle jejich názoru zapojení být měli, technicky a organizačně byly skupiny také zajištěny dobře (řada respondentů, zejména z oblasti školství, by spíše ocenila setkávání méně často). Oceňováno bylo, že se mohli sejít lidé z různých oblastí a společně řešit témata ve vzdělávání. Účastníci skupin také potvrzují, že své názory mohli na skupinách přednést, a že tyto byly reflektovány (s tímto (spíše) nesouhlasí jen 7 % respondentů).

Hodnocení celkové spokojenosti s kvalitou a podnětností PS a s probíhajícími diskuzemi zůstává obdobné jako v minulém roce. Opět se objevují i kritické hlasy, za zbytečná označují setkávání někteří zástupci škol, kteří nejsou inkluzi nakloněni. Hlavní cíl pracovních skupin – sepsání MPI – byl v lokalitách již splněn a frekvence setkávání i účelnost ztrácí svůj hlavní smysl.

Respondenti se shodují, že v obecním rozpočtu není většinou dostatek finančních prostředků, ale tyto prostředky jsou hojně pokryty v rámci dotací. Zmiňována je ovšem náročnost přípravy projektových

¹ Průměr za obě otázky.

žádostí, nejistota těchto financí, krátkodobost financování – nutnost žádat na ty samé aktivity znovu vede k nejistotě. Dále se respondenti shodují, že není problém sehnat peníze na pomůcky, vybavení škol, ale problémem je právě personální obsazení. Respondenti uvádějí, že financování personálních kapacit pro inkluzi (např. školních psychologů) by mělo být systémové, přímo z rozpočtu, nikoliv projektové.

Respondenti se shodují na tom, že jsou podnikány kroky ke směrování škol k inkluzivnímu vzdělávání, ale často se různí jejich pohled na úspěch těchto kroků – ten totiž do velké míry závisí na individuálním přístupu každé školy / ředitele / učitele / asistenta, ale také dítěte a rodiny. Často je respondenty v souvislosti s inkluzí zmiňována obava z negativního vlivu na vzdělávání ostatních žáků.

Negativněji vyznívá hodnocení toho, zda se projektu daří změnit postoje aktérů v obci, velký pokrok zaznamenalo jen 6 % respondentů. Polovina respondentů vnímá jisté pokroky či směrování k posílení inkluze, stále ovšem existuje i nemalá část (18 %), kteří žádný posun nevnímají. Podle některých respondentů se jedná o záležitost, na kterou nemůže mít takto krátké působení ASZ nebo projektu IKV žádný vliv. Dle odpovědí respondentů se školám určitě či spíše daří zapojovat děti ze SVL do škol (52 %) – ovšem upozorňují na to, že opravdu inkluzivní vzdělávání je běh na dlouho trať a vnímají problémy inkluze (problematické shánění pedagogických asistentů, nezáměr rodičů, segregace škol).

Dílčí cíl 6 projektu (zajistit evaluaci dopadu projektu) je dle plánu na tuto evaluaci zastoupen třemi parametry. Povědomí aktérů o Vstupní analýze lokality (VA; je zpracovávána na začátku spolupráce v lokalitě), bylo oproti loňsku vyšší. Schválenou VA označily téměř dvě třetiny respondentů (nejvíce zástupci obcí), její vznik byl ve většině případů bezproblémový. V lokalitách dále vznikají Hodnotící zprávy o dopadu projektu na lokalitu, jejichž realizace je teprve plánována a bude postupně zahajována. Většina respondentů (81 %) tedy nevěděla, v jaké fázi je aktuálně jejich příprava (ovšem od loňského šetření se počet respondentů, kteří neuměli rozpracovanost vyhodnotit, snížil z 90 % na 81 %). Třetina respondentů má (alespoň obecné) informace o plánované souhrnné evaluaci dopadu, což lze hodnotit jako uspokojivé, vzhledem k tomu, že evaluace je realizovaná ASZ jako syntéza dílčích zdrojů a bude zpracována externě. Podíl informovaných respondentů oproti loňskému šetření mírně vzrostl.

Evaluace dále hodnotila **povědomí realizátorů projektu o komplementárních aktivitách jiných IP a IPk**. Členové realizačního týmu potvrdili znalost projektů, které jsou klíčové pro realizaci IKV (tedy především Systémové zajištění sociálního začleňování (SZSZ)², Strategické řízení a plánování ve školách a v územích (SRP) a Kvalita-Inkluze-Poradenství-Rozvoj (KIPR)).

Výjimečné postavení má samozřejmě projekt SZSZ, se kterým tvoří IKV jeden celek – tento projekt zná více než 90 % členů realizačního týmu, často jsou využívány jeho výstupy a členové týmu IKV jsou zapojováni do jeho aktivit. Propojení je velmi významné, což přispívá komplexnosti realizace obou projektů. Využívání výstupů a navazování na aktivity jiných projektů je uvedeno u výrazně menšího počtu respondentů (propojení se netýká všech členů realizačních týmů), celá čtvrtina respondentů má pouze povědomí o existenci dalších projektů.

Téměř polovina (43 %) respondentů nenarazila při realizaci komplementárních projektů na žádné bariéry. Ve třetině případů označili respondenti jako bariéry náročnější koordinaci aktivit a neúměrně

² Projekt financovaný Operačním programem Zaměstnanost

zvýšenou administrativu – příliš mnoho projektových, pracovních a cestovních výkazů a dále známý problém náročnosti odděleného vykazování společných aktivit projektů IKV a SZSZ.

Přínos komplementarity systémových projektů je spatřován především v přenášení dobré praxe z ostatních projektů, kterou uvedly dvě třetiny respondentů. Pouze 19 % respondentů nespatřuje konkrétní přínosy vyplývající z komplementarity systémových projektů. V hodnocení koordinačních setkání nejsou respondenti konzistentní, jen mírně převládají pozitivní ohlasy.

Hodnocena byla také **přírůstek Metodiky pro vnitřní evaluaci projektů pro realizační tým**. Do sebehodnocení je oproti roku 2017 zapojeno mnohem více členů realizačního týmu (45 % oproti 15 %) a podstatná část týmu ví o jeho realizaci (o sebehodnocení dosud nic nevědělo 21 % všech respondentů, oproti 56 % v roce 2017). Formu sebehodnocení považuje za (spíše) vhodnou větší podíl respondentů oproti roku 2017. Sebehodnocení je celkově hodnoceno pozitivněji – nezaznávají poznámky o zbytečné zprávě a administrativní zátěži – změny navrhované respondenty jsou spíše konstruktivní. Sebehodnocení představuje pro respondenty prostor pro zamyšlení (v běhu realizace), možnost reflexe a případné přenastavení procesů. Opět ovšem zazněla obava nad možností připustit v sebehodnocení i problémy projektu bez rizika penalizace.

Většina respondentů uvedla pouze částečnou znalost Metodiky, následně tedy 43 % respondentů neumělo přírůstek Metodiky posoudit. Hodnocení dokumentu bylo neutrální.

2 Shrnutí postupu realizace a postup na další období

Následující kapitola obsahuje stručný souhrn realizovaných šetření v rámci hodnocení projektu IKV za rok 2019. Detailnější popis jednotlivých šetření je obsahem Přílohy I – Technické zprávy. Dále je uváděno stručné shrnutí postupu realizace v rámci dalšího období (vč. případných doporučení pro úpravu metodologie i pro další zprávy).

Za rok 2019 (v rámci 3. Průběžné zprávy) byly hodnoceny následující evaluační otázky:

- EO C.2 Jaký je průběžně vnímaný přínos projektu aktéry v podpořených obcích?
- EO C.3 Jaké je povědomí realizátorů projektu o komplementárních aktivitách vytvářených v jiných IPs a IPk?
- EO C.5 Jakým přínosem byla realizačním týmům projektu Metodika pro vnitřní evaluaci projektů?

Postup realizace – realizovaná šetření

Část	Typ šetření	Respondenti (typ, počet)	Termín šetření	EO
C	CAWI	Členové realizačního týmu (osloveno 62, tj. všichni členové mimo administrativních pozic apod.)	Listopad 2019	C.3, C.5
C	IDI	90 aktérů z 30 obcí spolupracujících s ASZ	Říjen 2019 – leden 2020	C.2

Shrnutí postupu na další období

1. V průběžné zprávě za rok 2020 bude opět vyhodnocena evaluační otázka C.2 (*Jaký je průběžně vnímaný přínos projektu aktéry v podpořených obcích?*), jejíž metodologie byla nastavena se zadavatelem na podzim 2017 a doplněna o parametry a otevřené otázky týkající se dílčího cíle 6 v roce 2018. V průběhu terénního šetření a zpracování výsledků se nevyskytly závažnější problémy indikující nutnost změny nastavené metodiky, šetření bude opakováno pro 4. Průběžnou zprávu (2020) a Závěrečnou zprávu (2022).
2. Evaluační otázky C.3 (*Jaké je povědomí realizátorů projektu o komplementárních aktivitách vytvářených v jiných IPs a IPk?*) a C.5 (*Jakým přínosem byla realizačním týmům projektů Metodika pro vnitřní evaluaci projektů?*) byly nastaveny v roce 2017, šetření pro 3. Průběžnou zprávu za rok 2019 proběhlo bez komplikací. Otázky budou řešeny opět v roce 2022 pro Závěrečnou zprávu, a to na základě nastavené metodologie.

3 Zjištění a odpovědi na evaluační otázky

3.1 Úvod

Stav implementace projektu

Individuální systémový projekt „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“ (IKV) je po polovině své realizace (42³ měsíců z celkem plánovaných 70) – probíhá od 1. 7. 2016 a je plánován do 30. 4. 2022. Celkové způsobilé výdaje projektu jsou 229 mil. Kč, přičemž k 31. 12. 2019 je proplaceno 106 mil. Kč, tedy téměř polovina všech prostředků.

Podle plánu plnění indikátorů (Příloha č. 2 žádosti o podporu) měl být do konce roku 2017 finalizován první dílčí výstup projektu Evaluační manuál, který byl tedy předložen v 6. Zprávě o realizaci ze dne 29. 1. 2018⁴. Do konce 13. monitorovaného období (7-9/2019) bylo celkem vykázáno 29 Místních plánů inkluze, 42 Vstupních analýz lokalit, 47 pracovních skupin na podporu IKV, 26 komunikačních strategií, 1 Evaluační manuál a Analýza segregace škol z pohledu sociálního vyloučení. Realizováno bylo 61 odborných workshopů a 21 veřejných setkání.

³ Od 1.7.2016 do 31.12.2019

⁴ Nicméně naplnění cílové hodnoty indikátoru 54902 (Počet národních systémů nebo jejich složek), který projekt IKV v souladu s plánem plnění indikátorů vykáže, je předpokládáno až k datu 30. 4. 2022 – vykázaný dokument se tedy do hodnoty indikátoru zatím nepromítl.

3.2 EO C.2 Jaký je průběžně vnímaný přínos projektu aktéry v podpořených obcích?

Cílem této evaluační otázky je průběžně a nezávisle vyhodnocovat plnění dílčích cílů a naplňování hlavního cíle projektu – tedy dosáhnout uplatnění principů inkluzivního a kvalitního vzdělávání na participativním základě a vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení a rozvoj opatření vzniklých v průběhu projektu na lokální úrovni. Evaluační otázka se soustředí na všech 6 dílčích cílů projektu.

Šetření k hodnocení této evaluační otázky bylo zahájeno v roce 2017 a sloužilo k zjištění baseline hodnot, ke kterým se budou následující šetření vztahovat. V roce 2019 se jednalo již o třetí ze série sběru dat, a proto je analýza již obohacena o srovnání vývoje sledovaných parametrů v čase. Hodnocení bude nadále probíhat v dalších letech (2020, 2022) a jeho výsledky budou součástí 4. Průběžné zprávy i Závěrečné zprávy.

Hodnocení probíhalo formou terénního šetření přímo v obcích, realizovány byly polostrukturované rozhovory ve 30 obcích, přičemž v každé z obcí byli osloveni 3 respondenti, se kterými bylo následně provedeno celkem 90 rozhovorů. Aby bylo možné dále v textu porovnávat odpovědi jednotlivých aktérů, byli tito rozděleni do následujících skupin:

- **Školství:** ředitelé škol a školských zařízení, pracovníci škol a školských zařízení.
- **Město:** starostové a úředníci místních samospráv, zřizovatelé.
- **Organizace pracující s dětmi:** zástupci organizací působících ve vzdělávání, poradenská zařízení, střediska výchovné péče, orgány sociálně právní ochrany dětí, zástupci sdružení rodičů.

Prezentované výsledky vychází ze získaných odpovědí 90 jednotlivých respondentů.

Terénní šetření bylo zaměřeno na hodnocení jednotlivých oblastí spolupráce ASZ s obcemi, tedy na hodnocení prvních pěti dílčích cílů projektu a dále na procesní dílčí cíl 6 (zajistit evaluaci dopadu aktivit realizovaných v rámci projektu). Definováno bylo 18 parametrů, které navazují na výše uvedené cíle. Každý parametr má přitom definovaných 4-5 kategorií (tedy možných odpovědí), aby bylo možné kvantifikované srovnání hodnot v čase. Tyto parametry jsou ovšem doplněny o další podotázky (s možností otevřené odpovědi) tak, aby bylo možné lépe pochopit, z jakého důvodu zvolili respondenti u jednotlivých parametrů danou kategorii a doplnit tak parametry slovními komentáři.

Schéma: Návaznost dílčích cílů na stanovené parametry šetření

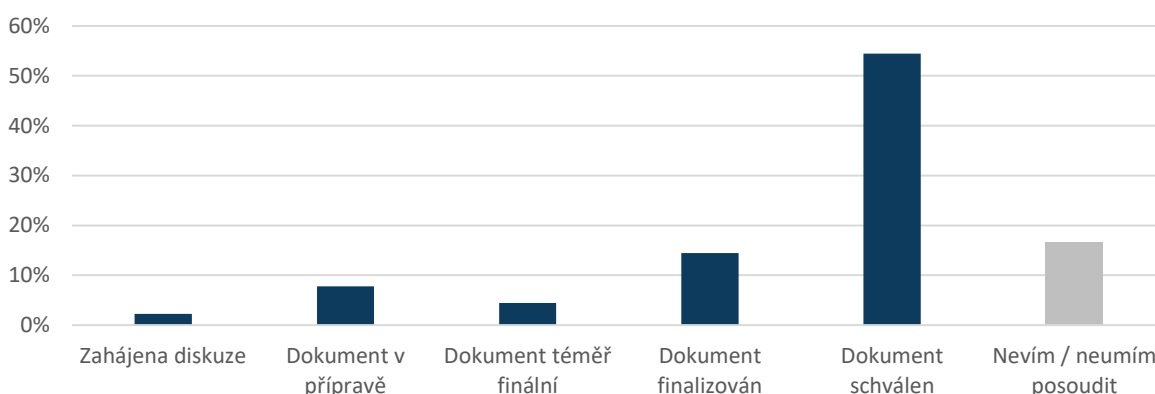
Dílčí cíle projektu	Názvy parametrů								
1 Vybudovat kapacity pro podporu v oblasti inkluzivního vzdělávání v územích se SVL	(2) MPI	(6) Fungování jednání	(7) Kvalita jednání	(8) Průběh diskuze o nastavení inkl. vzdělávání	(9) Sdílení potřeb				
2 Podpořit změnu postojů aktérů v obcích k inkluzivnímu vzdělávání	(6) Fungování jednání	(7) Kvalita jednání	(8) Průběh diskuze o nastavení inkl. vzdělávání	(9) Sdílení potřeb	(5) Zapojení relevantních institucí	(12) Fin. prostředky v obci na inkl. vzdělávání	(13) Směřování škol k inkluzivnímu vzdělávání	(14) Změna postojů	(15) Zapojování dětí ze SVL do škol
3 Podpořit komunikaci, spolupráci a sdílení zkušeností dobré praxe v inkluzivním vzdělávání v rámci obcí	(6) Fungování jednání	(7) Kvalita jednání	(8) Průběh diskuze o nastavení inkl. vzdělávání	(9) Sdílení potřeb	(5) Zapojení relevantních institucí				
4 Poskytnout v zapojených obcích podporu při formulaci potřeb a cílů v oblasti inkluzivního vzdělávání	(2) MPI	(1) SPSZ	(3) MAP vzdělávání	(4) Metodická podpora ASZ					
5 Podpora při tvorbě projektových záměrů a jejich realizace	(4) Metodická podpora ASZ	(10) Realizace MPI dle plánu	(11) Realizace MPI v dostatečné míře						
6 Zajištění evaluace dopadu aktivit projektu	(16) Vstupní analýza lokality	(17) Evaluace dopadu projektu IKV	(18) Hodnotící zpráva o dopadu projektu pro lokalitu						

Strategický plán sociálního začleňování (SPSZ)

V otázce zpracování SPSZ odpovědělo 56 % respondentů, že dokument byl již schválen, případně respondenti odkazují na zahájení diskuze / přípravu verze SPSZ na další období. Pouze jeden respondent uvedl, že diskuse o dokumentu byla teprve zahájena (přičemž i zde byl dokument již schválen, ale respondent reagoval na situaci v obci, kde se aktuálně hovoří o vytvoření návazného SPSZ). Od loňského šetření výrazněji vzrostl podíl respondentů, kteří neuměli na otázku odpovědět (z 16 % na 27 %), od schválení dokumentu již často uplynula delší doba – došlo k personálním výměnám, respondenti si nebyli jisti aktuálním vývojem, příp. již platnost SPSZ vypršela. V ostatních případech označili respondenti dokument jako v různé fázi rozpracovanosti (ač i zde se v některých případech jednalo o dokument již schválený).

Graf 1: V jaké fázi je příprava Strategického plánu sociálního začleňování?

Zdroj: Vlastní šetření (N = 90)

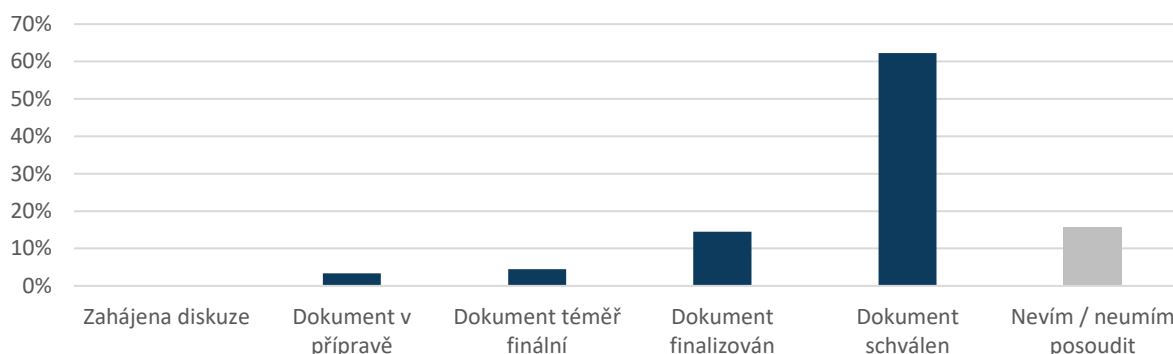
Při rozdělení dle typu aktéra se ukazuje nejvyšší zastoupení hotových SPSZ v odpovědích zástupců obcí (kteří se často podíleli na jeho schvalování v obci). Z hlediska rozdílu mezi jednotlivými vlnami spolupráce s ASZ se ukazuje o něco vyšší podíl hotových SPSZ u prvních třech vln. V jednotkách případů od respondentů v komentářích zaznívala skepse, kterou shrnul jeden z nich: „Přijde mi, že se plán sepíše a pak nevyužívá. Je to spíše o tom, jestli lidé chtějí pomoci.“. Často také od respondentů zaznívá, že jim dokumenty splývají – „Je hodně plánů, nevyznám se v tom“.

Vstupní analýza lokality (VA)

Hotovou a schválenou VA označily téměř dvě třetiny respondentů, nejvíce zástupci obcí. Oproti šetření v loňském roce výrazně ubylo respondentů, kteří neuměli odpovědět, z 30 % na 16 %.

Graf 2: V jaké fázi je příprava Vstupní analýzy lokality?

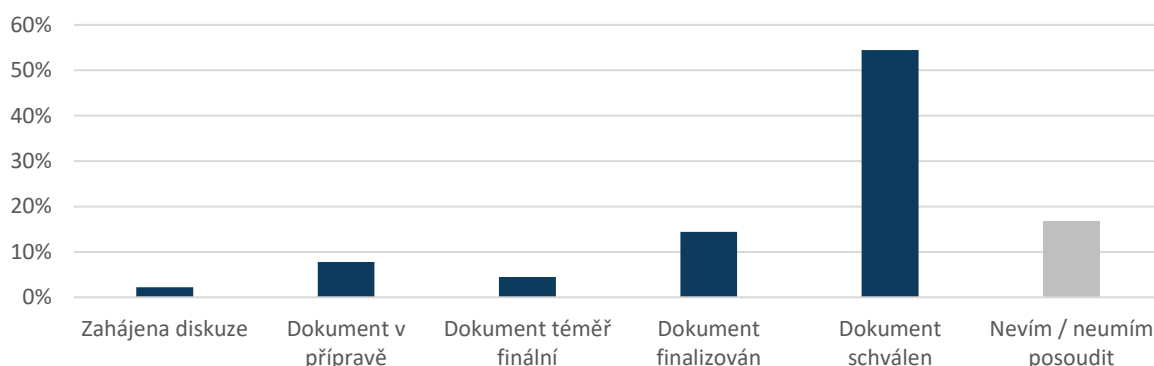
Zdroj: Vlastní šetření (N = 90)

Ve většině případů respondenti uvedli, že se na sběru dat pro vstupní analýzu podíleli (formou dotazníků, rozhovorů, diskuze s aktéry, na pracovních skupinách apod.). Většina respondentů komentovala sběr dat a vznik VA jako bezproblémový, pouze v jednotkách případů byly zmíněny připomínky, např. že analýza byla tvořena příliš narychlo či problém při komunikaci s klienty organizací. Od respondentů zaznívaly pozitivní ohlasy na ASZ a konkrétní výzkumníky („Z analýzy dodnes čerpáme, využili jsme ji pro projekty na bydlení“; „Naše lokální konzultantka zvýšila kvalitu analýz, předtím se tam lidem pletla terminologie, používali staré vyhlášky.“).

Místní plán inkluze (MPI)

Přes polovinu respondentů potvrdilo, že MPI byl v případě jejich lokality již schválen, což je ovšem méně než v loňském šetření (téměř 70 %). Dokument byl dle respondentů teprve v přípravě v několika obcích ze 6. vlny, v dalších případech se jednalo částečně o neinformovanost. Ve 29 % případů je dokument teprve vytvářen/finalizován. Největší přehled o rozpracovanosti mají i nadále především zástupci obcí, u zástupců škol a dalších organizací se k MPI přibližně čtvrtina respondentů nevyjádřila. Dle jednoho respondenta je to způsobeno tím, že školy nejsou většinou realizátory projektů, a proto nemusí s dokumenty pracovat.

Graf 3: V jaké fázi přípravy je Místní plán inkluze?

Zdroj: Vlastní šetření (N = 90)

Ve většině případů respondenti v otevřených odpovědích uvedli, že MPI vznikl bez problému (komentovali to např. následovně: *příprava byla intenzivní, vše probíhalo hladce, byli zapojeni všichni*

relevantní aktéři, plán je dobře udělaný a dobře nastavený). V některých obcích se chystají revize dokumentu či je již revize hotová.

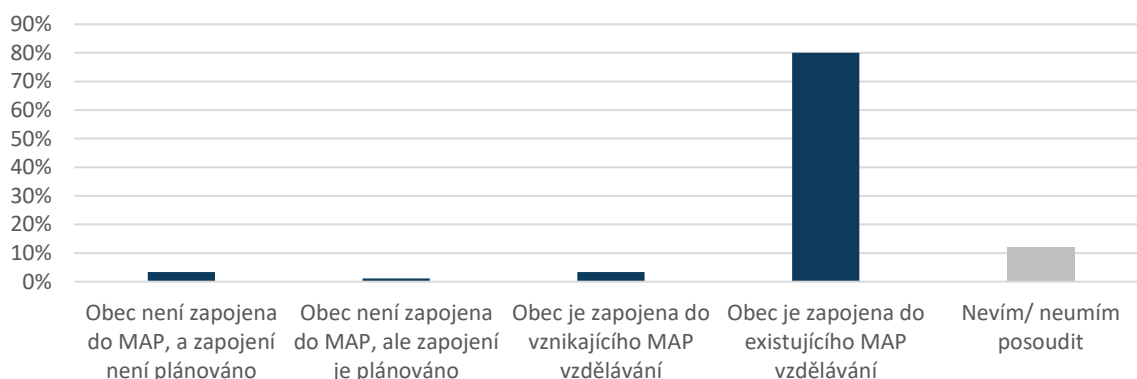
Pouze v jednotkách případů respondenti hodnotili MPI negativně, jedna respondentka uvedla, že „... to bylo časově náročné, protože už byly vyhlášené výzvy 51 a abychom to mohli žádat, tak jsme to museli mít všechno zpracované“. Posun v přístupu k dokumentu popsal jeden z respondentů: „Na začátku bylo zapojeno více aktérů, než je teď, zájem ze strany škol polevuje. Chtěly mít informace, které už získaly. Ted' mají lidé víc práce, aktivít.“

Někteří nevěděli o existenci MPI, případně nedokázali říci, v jaké fázi se jeho příprava nachází. Jednalo se zejména o aktéry z organizací pracujících s dětmi, dále pak z oblasti školství. Stejně jako v minulých šetřeních, nedokázali někteří respondenti rozlišit MPI od jiných dokumentů, jako je např. MAP a SPSZ.

Místní akční plán (MAP)

Přesně 80 % respondentů se vyjádřilo, že jejich obec je zapojena do existujícího MAP, což je srovnatelný podíl jako u předchozí zprávy. Obdobné je i rozložení ostatních odpovědí.

Graf 4: Zapojení obcí do MAP

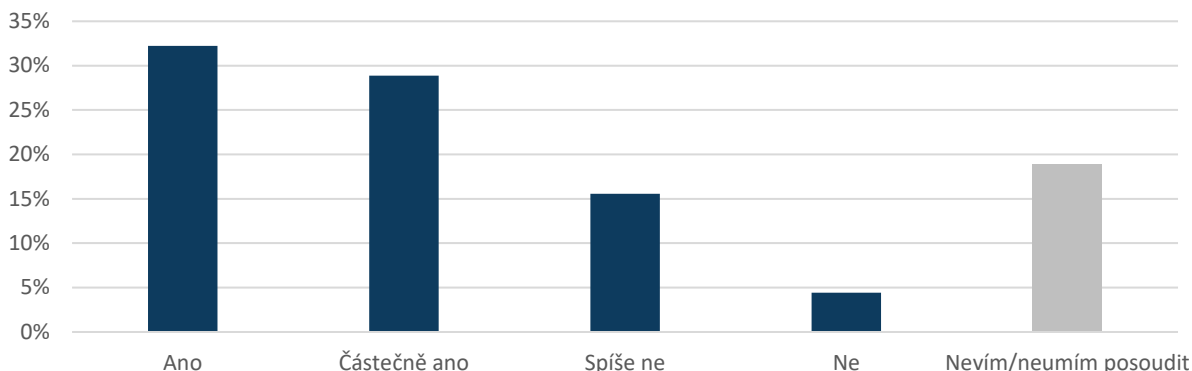

Zdroj: Vlastní šetření (N = 90)

Většina respondentů se shodla na tom, že jejich obce jsou zapojeny do MAP, řada obcí pak již připravuje či realizuje MAP II. Na přípravě MAP se v některých případech podíleli i lidé pracující na MPI, existovalo však velké množství respondentů, kteří nedokázali zhodnotit míru provázanosti mezi MAP a MPI. V souvislosti s MAP zmiňují respondenti i známé obavy: „Problém je, že nikdo neví, jak to bude, až skončí projekty“.

Činnost ASZ

Ve srovnání s poslední zprávou vyjádřilo úplnou spokojenost s činností ASZ 32 % respondentů, tedy o 10 p.b. méně. (Spíše) spokojených s činností ASZ je 61 % respondentů, ve srovnání s loňskými 73 % a to především kvůli nárůstu spíše nespokojených respondentů a těch, kteří neuměli na otázku odpovědět.

Graf 5: Jste spokojeni s metodickou podporou ASZ při přípravě Vašich projektových záměrů / projektů?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 90)

Při porovnání odpovědí podle institucí, které respondenti zastupují, vychází najevo, že nejspokojenější jsou zástupci z řad obcí a to s 80 % alespoň částečně spokojenými. Spokojenost ve školách a dalších organizacích je mnohem nižší a pohybuje se okolo 50 %.

Mezi respondenty se vyskytlo mnoho pozitivních ohlasů („Naše lokální konzultantka pro inkluzi pro nás představuje obrovskou pomoc.“ „Jsme 100% spokojeni s ASZ.“). Lze se dokonce setkat s případy naprosté spokojenosti („Jsme nadmíru spokojeni. Podpora je široká, i ve věcech, co by nemusely být.“).

Často citovaným přínosem ASZ je síťování aktérů („Vstoupil sem někdo, kdo propojil aktéry ze školství, bydlení, neziskovky... Lidé navázali osobní vztahy.“ „Donutila aktéry sednout si k jednomu stolu, ze začátku, první rok, jsem cítila nevoli ředitelů setkávat se. Výměna informací a dobrá zkušenost s projektem i agenturou to změnily.“). Lze se však setkat i s názorem, že agentura k síťování nepřispívá, obzvláště v obcích, kde již podle respondentů kontakty existují delší dobu, ale v některých případech i v obcích, kde respondenti uvádějí nízkou míru zapojení aktérů (viz Fungování spolupráce) („Vzájemné síťování aktérů zde již máme zaběhlé a funguje dlouho, nezávisle na působení agentury.“ „Podpora ASZ fungovala za předchozí lokální konzultantky. Nyní nás nijak nesdružuje ani nesítuje.“).

U velké části respondentů převládá spokojenost nebo neutrální postoj, ale lze se setkat i s negativními názory. Jako častý důvod pro nespokojenost s agenturou uváděli respondenti personální změny na pozici lokálního konzultanta („Kvalita konzultantky je katastrofální. Je milá, ale nic neví.“ „Konzultantů se vystřídal několik. Snažíme se to udržet, ale je to těžké, agentura by to měla vylepšit. Kdybychom o to jako město nestáli, tak z toho vůbec nic nebude.“). V některých obcích dokonce personální změny vedly podle respondentů k pozastavení spolupráce s agenturou na poměrně dlouhé období („Poslední rok není podpora agentury žádná.“ „Bohužel je to personálně špatně nastavené, takže tu celý projekt už dva roky stagnuje, pořád řešíme to samé dokola.“).

Několik respondentů mělo dojem, že pracovníci ASZ nejsou dostatečně seznámeni s potřebami lokalit, protože na rozdíl od tamních aktérů nemohou být seznámeni s místními specifiky („Jezdí sem lidé z dálky a neznají místní prostředí.“).

Několik respondentů, většinou z řad zástupců škol, uvedlo ideovou nekompatibilitu s ASZ („Postupem času jsem zjistil, že schůzky pro naši školu nejsou perspektivní. Lokální konzultanti s námi nijak nespolečupracují, zřejmě nejsme pro ně dost zajímaví.“ „Neshodli jsme se na rozdělení kompetencí škol, jejich požadavky by pro nás byly likvidační.“). Ze strany škol je velice častou stížností na činnost ASZ

příliš velké množství administrativy hlavně v souvislosti s evaluacemi („Z agentury chodí akorát dotazníky.“ „Všichni dělají dotazníky, ale máme pocit, že nás nahoře nikdo neposlouchá.“) a dojem, že se organizují „setkání pro setkání“ a píší „projekty pro projekty.“

Projekty

Jako hlavní přínosy spolupráce s ASZ při podávání projektů uváděli respondenti pomoc při formulaci a ujasnění představ, a to například srovnáním s fungujícími projekty v jiných obcích, dále poskytování zpětné vazby a hlavně přístup k informacím a know-how. Velká část respondentů by uvítala průběžnou pomoc ASZ s realizací projektů, ke které však docházelo jenom v jednotkách případů. Jeden respondent dokonce uvedl, že nejlepší by bylo, kdyby ASZ projekty psala celé, protože jejich tvorba je časově nad rámec možností škol a NNO. Nejčastějšími realizátory projektů jsou obce nebo právě NNO. V několika případech vyjádřili zástupci NNO nespokojenost s průběhem projektů, které realizovali. Neshledávali problém v metodické podpoře ze strany ASZ, ale uváděli administrativní náročnost nebo neochotu obce se na projektu podílet jako důvod, proč nechtějí podávat projekt navazující.

Projekty realizované s ASZ často zahrnují doučování, podpůrné pracovní pozice jako koordinátor inkluze, asistent pedagoga, speciální pedagog, sociální asistent a v jednotkách případů mediátor. V jednom případě respondent uvedl, že navazující projekt již mediace obsahovat nebude, protože s nimi školy nebyly spokojené („Bylo by lepší, kdyby je dělali lidé přímo ve škole. Například ředitelé nebo výchovní poradci by měli mít mediační kurz. Věci je třeba řešit rychle, když někdo dojíždí, je to horší.“). Další často realizované projekty byla nízkoprahová zařízení, předškolní příprava, zábavně vzdělávací aktivity, semináře a tréninky pro rodiče s dětmi, výjezdní semináře o inkluzivním vzdělávání pro pedagogy atd. Kladně hodnocené byly projekty s viditelným výstupem jako rekonstrukce, stavba odborných učeben nebo kapacitní rozšíření MŠ a ZŠ.

Respondenti často uváděli, že velkou nevýhodou je dočasný charakter pracovních pozic vytvořených v rámci projektů („Je to bohužel vždy jen na rok nebo na dva, my bychom to uvítali dlouhodobě.“). Podle respondentů je obtížné tyto pracovní pozice obsadit, obzvláště v odlehlých lokalitách, protože omezená doba trvání projektu potenciální zájemce odrazuje.

Několik zástupců škol uvedlo, že projekty s ASZ nerealizují a že raději využívají šablony, které jsou pro ně méně náročné, nebo MAP, se kterým mají zkušenosti. Jeden respondent však například uvedl, že podávání projektů v rámci KPSVL škola nevyužívá jenom proto, že se výzvy kryjí se šablonami a systém je příliš chaotický.

Někteří respondenti vyjádřili nespokojenost s pomocí ze strany ASZ, která nebyla podle nich schopna pomoci s přípravou projektů, a proto musela být najata externí agentura, která projekt připravila. V jednotkách případů podle respondentů nebyla pomoc ASZ s přípravou projektu potřeba, například protože obec má své vlastní odborníky. Jeden respondent uvedl, že obec je ze strany ASZ tlačena do realizace projektu, přestože není dokončen MPI, a vyjádřil své obavy ohledně jeho realizace.

Hlavní výhody podávání projektů v rámci KPSVL viděli respondenti v tom, že si obce nemusí navzájem konkurovat v soutěži o dotace („Ten balík peněz tam byl, když jsme splnili všechny požadavky, tak jsme nemohli být vyřazení a byla jistota, že to dostaneme schválené.“). Někteří to vidí jako zrychlení a zjednodušení procesu, byť respondenti zdůraznili, že nepřináší snížení objemu administrativy („Museli

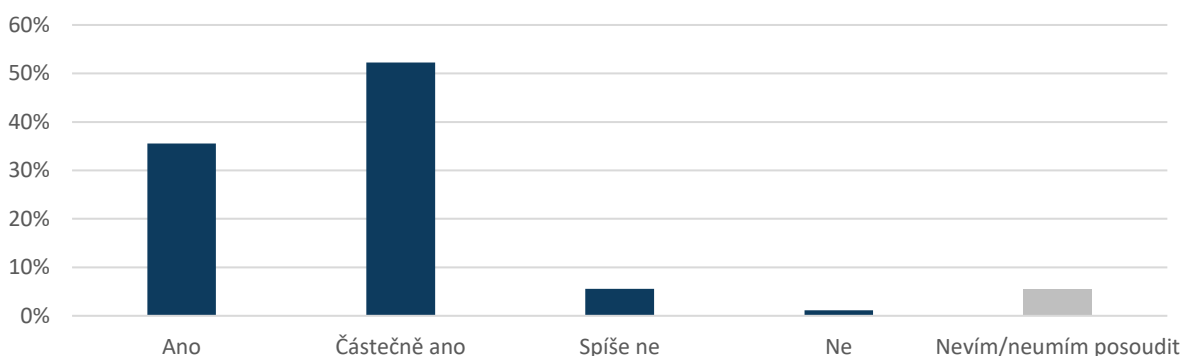
jsme třeba podávat 40 příloh, což je neskutečná byrokracie.“). Množství byrokracie je velkým demotivujícím faktorem hlavně pro školy.

V jednotkách případů uvedli respondenti, kteří se pohybují i v projektech z OPZ, že zatímco MPSV nastavilo přípravu projektů optimálně, projekty pod záštitou MŠMT jsou v první řadě zatěžující. Mají pocit, že dokumenty jsou příliš komplikované (*„Mzdové tabulky mají 18 stran, ale stačily by 2 jako v OPZ. Umístění dokumentů na webu je nepřehledné, je moc příloh. Bylo by dobré, kdyby se poučili od MPSV.“*).

Fungování spolupráce

Třetina respondentů uvedla, že dle jejich mínění jsou do spolupráce na proměně místní vzdělávací praxe zapojeni všichni relevantní aktéři. Opověď *částečně ano* zvolilo přes polovinu dotazovaných. Podíl celkově (částečně) spokojených respondentů je obdobný jako v loňském šetření, došlo ovšem k přesunu z odpovědi *ano* (z 52 % v minulém šetření na 36 % nyní) na odpověď *částečně ano* (ze 36 % na 52 %).

Graf 6: Jsou dle Vašeho názoru zapojeny všechny relevantní instituce do spolupráce na proměně místní vzdělávací praxe?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 90)

K největší změně došlo mezi zástupci škol. Zatímco v minulém šetření zvolilo 60 % odpověď *ano*, tentokrát klesl jejich podíl na 33 % a většina, tedy 53 %, zvolila odpověď *částečně ano*.

Jak ukazují grafy výše, většina aktérů se shoduje na tom, že zapojeny jsou všechny nebo alespoň většina institucí. Zapojeni jsou v první řadě zástupci obcí, škol a NNO, v několika případech dále zástupci policie, OSPOD nebo církví. Vysokou účast považovali dva aktéři za negativní, protože podle nich schůze nelze při tak vysokém počtu účastníků efektivně organizovat.

Dotazovaní často zmiňovali nezáměr ředitelů škol účastnit se setkávání kvůli jejich negativním postojům k inkluzi. Několikrát zazněl názor, že by se měly zapojit střední školy, které jsou na rozdíl od ZŠ zřizované krajem. V jedné lokalitě podle respondentů považuje obec aktivitu NNO za negativní a snaží se ji aktivně omezovat (*„Obec nás tam nechce, vnímá to tak, že svojí aktivitou přitahujeme Romy. Ukončujeme tam činnost.“*).

Aktéři ve více lokalitách uvedli, že je nedostatečně zapojen OSPOD, a vyjádřili nespokojenost se způsobem, jakým orgán komunikuje (*„Čekal bych od nich větší vstřícnost. Pokud jde o dítě, měli by začít*

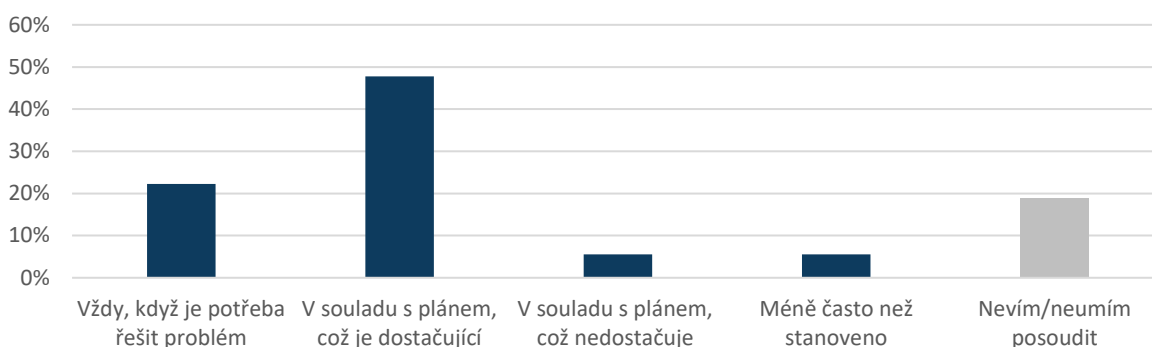
jednat hned, ale řeší se administrativně. Nejsou příliš ochotní nám vyjít vstříc.“ „OSPOD nemůže sdělovat data a informace, ale právě na tom pak vážně spolupráce.“).

V mnoha obcích již spolupráce existovala před vstupem ASZ, hlavně díky MAP nebo komunitnímu plánování, přesto však podle respondentů aktivita agentury pozitivně přispěla k rozšíření a formalizaci spolupráce.

Fungování pracovních skupin

Následující otázky se zaměřují na kvalitu pracovních skupin pro vzdělávání. V otázce fungování setkávání nedošlo oproti minulému šetření téměř k žádné změně, pouze nespokojenost klesla o jednotky procentních bodů.

Graf 7: Fungují dle Vašeho názoru setkávání (např. pracovní skupina pro vzdělávání/workshopy/odborné skupiny) dle předpokladu?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 90)

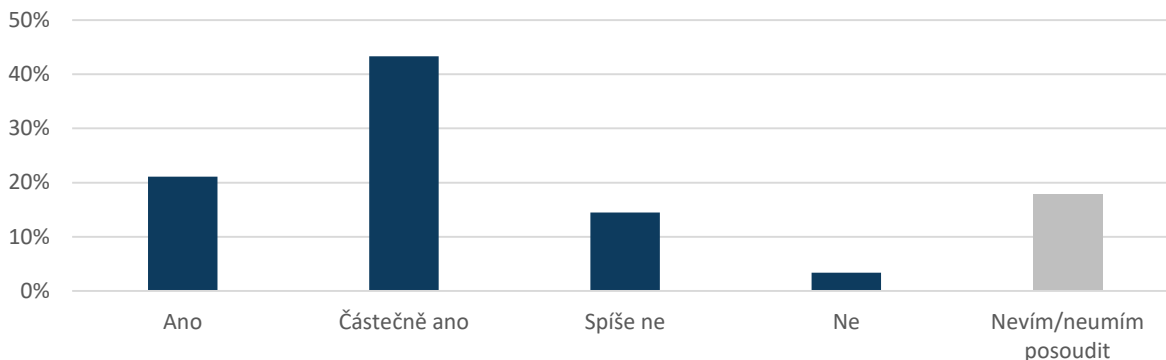
Většina respondentů uvedla, že technické zajištění skupin bylo dobré, pouze několik respondentů uvedlo, že nejsou dostatečně dlouho dopředu upozorněni na pořádání PS. Značně se lišily názory na to, jak často by se PS měly setkávat. Názoru, že se skupiny organizují příliš často, což je zatěžující, zazníval především od zástupců škol („Víc jak půl roku jsme chodili z jedné skupiny do druhé a furt jsme řešili to samé.“) a více jim vyhovuje méně frekventované setkávání.

Vyskytli se však i respondenti s názorem, že se skupiny setkávají příliš málo („Nikde není stanoveno, jak často se mají scházet. Ted' se schází tak jednou za rok, mělo by to být častější.“). Frekvence setkávání se mezi obcemi značně liší, hlavně podle velikosti obcí. Respondenti často uváděli, že se setkávají v rámci PS dvakrát do roka, na několika místech každé dva měsíce, ale v jednom případě uvedl respondent, že skupiny byly v minulosti pořádány každý týden („Dříve ty pracovní skupiny byly kontraproduktivní. Byly každý týden a už tam lidi ani nechtěli chodit.“) a na několika místech naopak skupiny přestaly probíhat zcela („Ted' s novým konzultantem už setkání neprobíhají“ „Minimálně rok se nic nekonalo.“). V obcích z dřívějších vln probíhají PS podle potřeb, tedy s nižší frekvencí („Tento rok jsme se viděli asi jen jednou, protože nebyl důvod.“).

Na otázku, zda jsou setkávání podnětná a kvalitní, odpověděla většina respondentů *částečně ano* (43 %), *spíše ne* a *ne* odpovědělo dohromady 18 % respondentů. Celkově jsou tyto výsledky téměř

shodné s minulým šetřením. Největší míra spokojenosti byla u zástupců města, nejvyšší nespokojenost naopak u ostatních organizací.

Graf 8: Jsou setkávání kvalitní a podnětná pro podporu a rozvoj inkluzivního vzdělávání v obci?

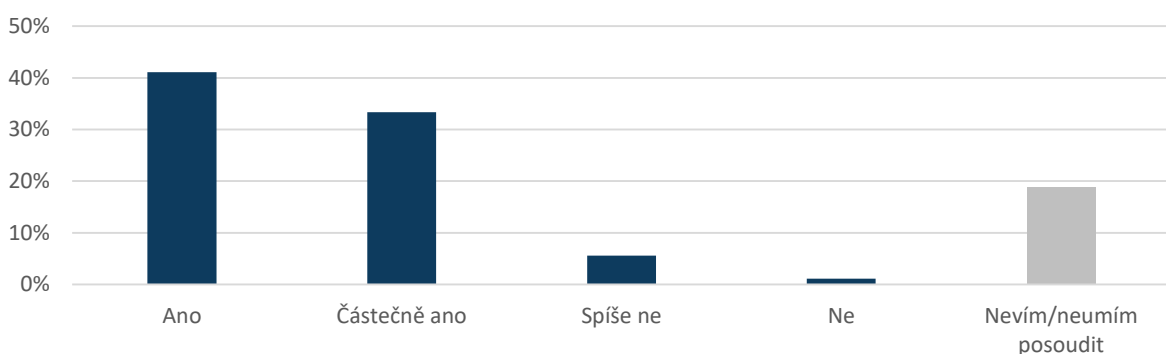

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 90)

Podle některých respondentů jsou pracovní skupiny příliš teoretické a implikace pro praxi jsou omezené („Vyslechnou nás, ale nikam to nevede a nikdo moc neví, co s tím.“ „Školy nezajímá strategie, ale jejich potřeby.“). Kritika PS jako nedostatečně věcných zaznívala nejčastěji z řad ředitelů základních škol, kteří v některých případech uváděli, že se z tohoto důvodu přestali účastnit.

U otázky, zda probíhá diskuze o nastavení inkluzivního vzdělávání, došlo oproti minulému šetření k přesunu od odpovědi *částečně ano* k odpovědi *ano*, jejíž podíl vzrostl ze 35 % na 41 %. Nejvíce odpovídali *ano* zástupci obcí (dvakrát častější než odpověď *částečně ano*), u zástupců škol zůstal počet odpovědí *ano* a *částečně ano* srovnatelný.

Graf 9: Na pravidelných setkáních se zástupci škol probíhá diskuze o nastavení inkluzivního vzdělávání (informace o vzájemných aktivitách, výměna zkušenosti, sdílení problémů a jejich řešení apod.).

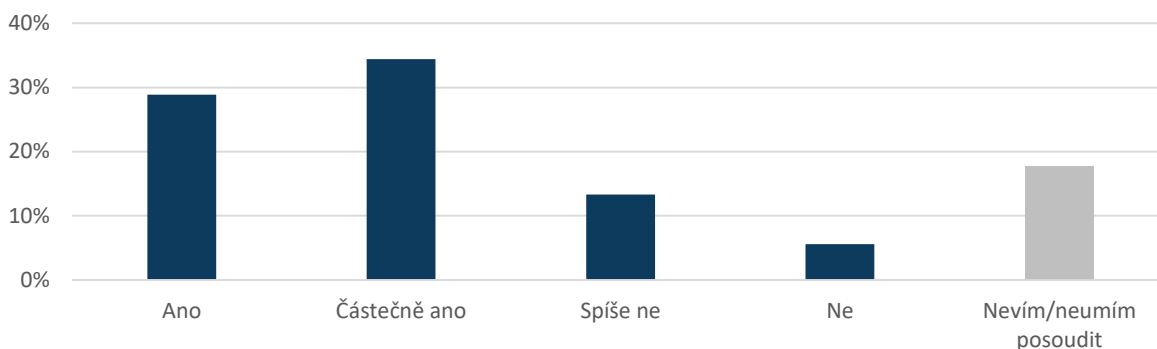
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 90)

Většina respondentů je s diskuzí v rámci PS spokojená, jejich názory a připomínky jsou v PS zohledňovány. Nejčastěji jako přínos uvádí sdílení zkušeností, zvýšení povědomí o dění, otevření dialogu a seznámení aktérů z jiných sfér, nejčastěji školy a NNO („O názorech se vždy diskutuje a každý se k tomu může vyjádřit.“). Jeden ředitel ZŠ uvedl, že měl na PS potíže svůj názor prosadit („Někdy jsme narazili na to, že vedoucí PS byli striktně pro-inkluzivní a byla potíž si opravdu prosadit svůj názor.“). V dalším případě zástupce speciální školy uvedl, že není zájem o to s nimi spolupracovat a nejsou zváni

na pracovní skupiny, přestože by mohli přispět ke konverzaci („*Nikdo s námi nechce spolupracovat, ač bychom chtěli. Poradili bychom školám, které se učí inkludovat, jak na to, ale není zájem.*“).

Ani u otázky, zda se podařilo si ujasnit potřeby v oblasti inkluzivního vzdělávání, nedošlo oproti minulému šetření ke znatelné změně rozdělení odpovědí. Podíl respondentů, kteří nedokázali odpovědět, vzrostl z 10 % na 18 %, zatímco podíl všech ostatních odpovědí klesl o jednotky procent. Dle většiny respondentů (63 %) se jim alespoň částečně podařilo na pracovní skupině sdílet či si ujasnit potřeby v oblasti inkluzivního vzdělávání.

Graf 10: Podařilo se Vám na pracovní skupině sdílet či ujasnit si potřeby v oblasti inkluzivního vzdělávání?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 90)

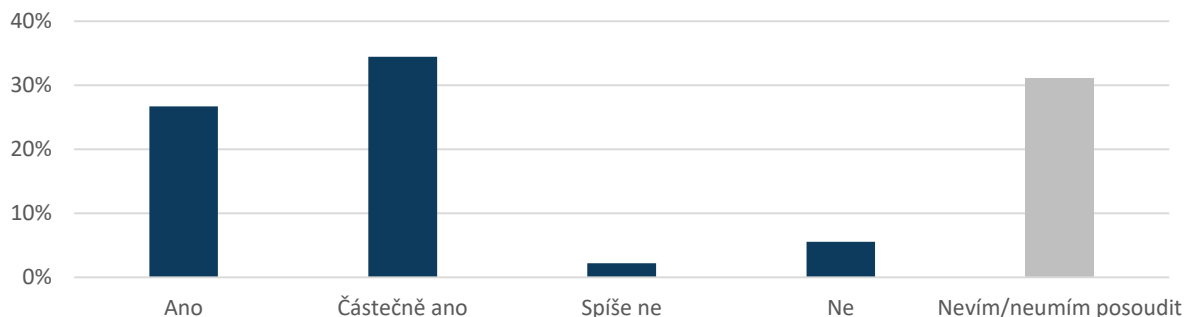
Podle většiny respondentů se potřeby ujasnit daří. V obcích zapojených v posledních vlnách respondenti uvedli, že seznamování se s potřebami škol je hlavní náplní PS a že zatím jejich chod není možné hodnotit („*Ve školství se seznamujeme se situací a potřebami spíš, než že bychom sdíleli dobrou praxi.*“). Několik ředitelů ZŠ uvedlo, že se potřeby ujasnit nedaří, protože ředitelé nevědí, jak postupovat.

Realizace MPI

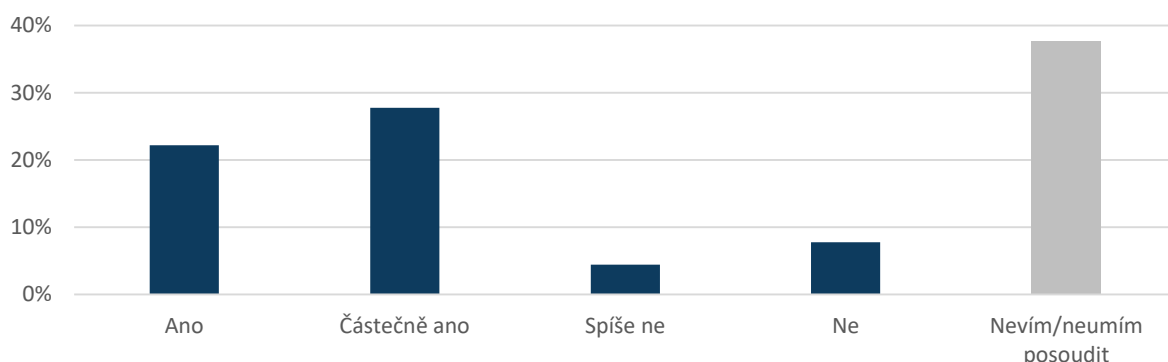
Podobně jako v předchozí průběžné zprávě se i nyní ukazuje, že většina respondentů nedokáže posoudit, zda jsou aktivity MPI realizovány dle plánu a v dostatečné míře (31, resp. 38 % všech respondentů), ovšem podíl těchto odpovědí v čase klesá (v roce 2017 neuměla odpovědět téměř polovina respondentů, v roce 2018 kolem 40 %). Podíváme-li se na rozdíly dle příslušnosti respondentů, ukazuje se, že do realizace MPI nejvíce vidí zástupci obcí (u zástupců škol a NNO je odpověď „nevím/neumím posoudit“ ve více než 40 % případů).

Dle 61 % respondentů jsou aktivity realizovány alespoň částečně dle plánu, polovina respondentů je označuje jako (částečně) v dostatečné míře. Opět existují rozdíly v hodnocení dle příslušnosti respondentů – aktéři z města v 80 % případů hodnotí realizaci alespoň částečně dle plánu, u aktérů ze školství je to jen málo přes 50 % (jelikož 40 % neumělo posoudit).

Respondenti, kteří označili, že aktivity nejsou realizovány dle plánu / v dostatečné míře, tuto možnost ve většině případů zvolili s vysvětlením, že plán ještě není schválen. Hodnocení realizace (schválených) MPI by tedy bylo o něco pozitivnější.

Graf 11: Jsou realizovány aktivity a opatření definované v MPI dle plánu?

Zdroj: Vlastní šetření (N = 90)

Graf 12: Jsou realizovány aktivity a opatření definované v MPI v dostatečné míře?

Zdroj: Vlastní šetření (N = 90)

Zástupci z města vidí ve větší míře realizaci jako dostatečnou, bez problémů (80 % je alespoň částečně spokojeno s realizací dle plánu, 70 % s realizací v částečně dostatečné míře). Určitou zábranu zde dle jejich názoru představuje nedostatek finančních prostředků a problémy legislativního charakteru. Dokument byl schvalován orgány obce, je obcí zaštitěn a její zástupci tak mají možnost vidět dokument více jako celek. Mají o něm tedy větší povědomí a jen malé procento z nich neumělo naplňování plánu posoudit. K realizaci projektů v rámci MPI jeden z respondentů poznamenal: „Aktéři bojují s přehlcením všech projektů, každý si pracuje na svém, musí se dohlížet, aby nedošlo k dvojímu financování, máme přeprojektováno. Pomohl by projektový manažer přímo na obci, který uvidí na všechny projekty a bude komunikovat se všemi aktéry.“.

Zástupci organizací pracujících s dětmi jsou v hodnocení naplňování plánu méně znalí a také již kritičtější. V komentářích více zaznívá nespokojenost („Realizován je jen jeden projekt, kvůli kterému se celé MPI psalo“), za hlavní problém považují zástupci organizací přetíženost škol a chybějící chuť a energie se tímto tématem zabývat.

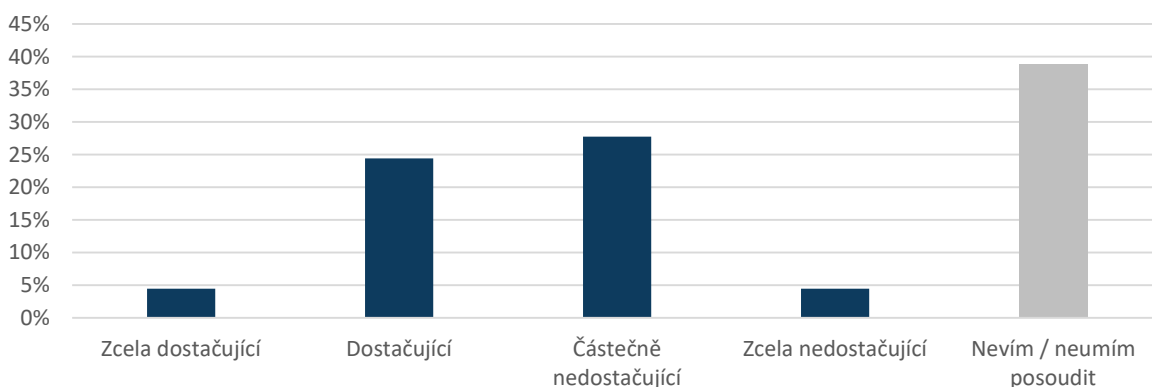
Aktéři z oblasti školství uvádějí, že v dokumentu byly formulovány základní problémy a na ty se navazuje finanční podpora projektů – ve většině případů ke spokojenosti škol. Kritika zaznívala směrem

ke složitosti podávaných žádostí („Už rok a půl jen připravujeme projekt, je to hrozně vyčerpávající“), dále respondenti naráželi na nepochopení ze strany občanů či nezáměrných cílových skupin.

Finanční prostředky pro inkluzivní vzdělávání

Největší podíl respondentů (39 %) se neodvážil říci, zda jsou prostředky dostupné na inkluzivní vzdělávání dostatečné (u organizací pracujících s dětmi to byl dokonce každý druhý respondent, což je ale částečně pochopitelné). Podobné množství respondentů (cca čtvrtina) se koncentrovalo do odpovědí „dostačující“ a „částečně dostačující“. Dohromady tedy polovina respondentů se tak rozhodla zvolit odpovědi na střední nabízené škály (v komentářích jeden respondent přiznal, že „*nikdy by neřekl, že mají peněz dost, protože peníze jsou vždycky potřeba*“). Respondentů, kteří považují prostředky za zcela nedostačující, jsou 4 %, což je stejně jako těch, pro které jsou prostředky zcela dostačující. Rozdíly dle jednotlivých vln nejsou zásadní, dochází pouze ke zvýšení podílů odpovědí „nevím/neumím posoudit“ (z 33 % u prvních tří vln na 46 % u novějších tří vln).

Graf 13: Jsou finanční prostředky, které jsou ve Vaší obci dostupné na inkluzivní vzdělávání, dostatečné?

Zdroj: Vlastní šetření (N = 90)

Finanční prostředky v rámci dotací jsou hodnoceny jako dostatečné (a to především obcemi, od škol častěji zaznívají poznámky k nedostatečnosti financí). Zmiňována je ovšem náročnost přípravy projektových žádostí, nejistota těchto financí, krátkodobost financování – což má vliv i na obsazení pozic („*Problémem není dostat peníze, ale obsadit ty pozice, pereme se třeba o psychology – chtějí jistotu, stabilitu*“). Nutnost žádat na ty samé aktivity např. po dvou letech znovu vede k nejistotě. Obecními rozpočty ovšem nelze tyto problémy řešit, samy obce na inkluzi nemají dostatek financí („*Všechno se musí řešit přes projekty a nejsou systémové peníze*“). Dále se respondenti shodují, že není problém sehnat peníze na pomůcky, vybavení škol, ale problémem je právě personální obsazení (sehnat peníze na asistenta a následně jeho pozici úspěšně obsadit).

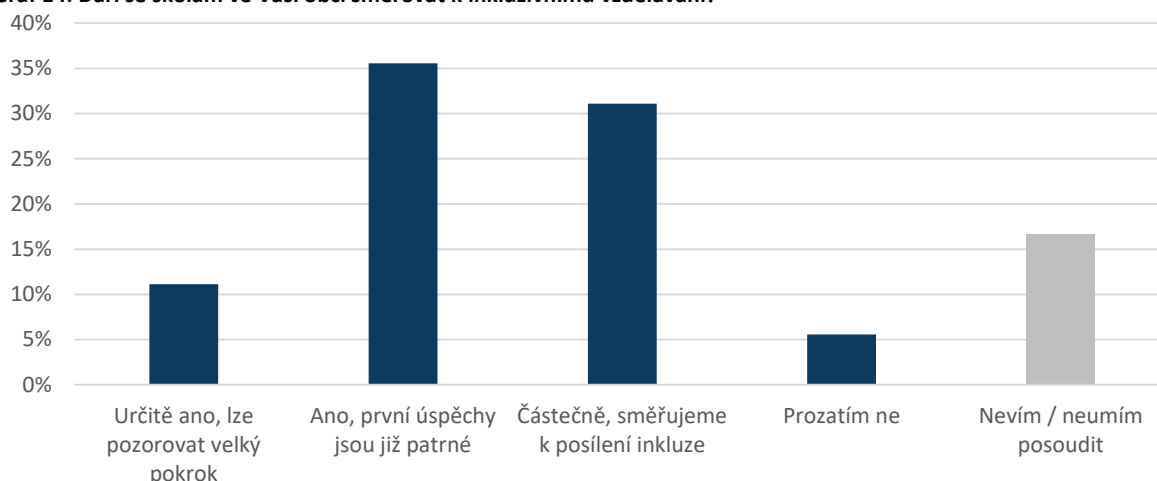
Inkluzivní vzdělávání ve školách

Směřování obcí k inkluzivnímu vzdělávání

Nejvíce, tedy třetina respondentů (36 %) se domnívá, jsou již patrné první úspěchy ve směřování k inkluzivnímu vzdělávání, 31 % respondentů se domnívá, že se školám v jejich obci daří tímto směrem

postupovat pouze částečně. Ve srovnání s minulou průběžnou zprávou přibýlo 6 % respondentů, kteří prozatím nevidí úspěchy ve směřování k inkluzi. Ve všech případech se jedná o obce z 6. vlny nebo obce se VDP, čímž lze pomalejší nástup úspěchů vysvětlit. Tuto odpověď zvolili především zástupci organizací pracujících s dětmi, nevyskytla se u žádného zástupce škol.

Graf 14: Daří se školám ve Vaší obci směřovat k inkluzivnímu vzdělávání?

Zdroj: Vlastní šetření (N = 90)

Respondenti se shodují na tom, že jsou podnikány kroky k inkluzivnímu vzdělávání (vzdělávání pedagogů, asistenti, pomůcky, kroužky, doučování...), ale často se různí jejich pohled na úspěch těchto kroků. Úspěch těchto opatření totiž do velké míry závisí na individuálním přístupu každé školy / ředitele / učitele / asistenta („Je to o přístupu škol, můžete vytvořit dobré prostředí, ale pokud to dobře nechytanou ředitelé, pohne se tím jen trochu.“ „Musí chtít škola, dítě i rodina, jinak to nepůjde“).

Mezi negativy realizovaných kroků zaznává především špatný dopad inkluze pro ostatní děti – na ty nadané se zapomíná („Říkají, že ty nadané máme podporovat, ale finančně nám nepomáhají, všechno jen pro ty sociálně slabší“) – nebo v případě, kdy je ve třídě příliš dětí nebo dětí např. s autismem („Myslím, že se neměly rušit zvláštní školy, protože tím trpí nadané děti i děti, které potřebují péči.“).

Někteří respondenti ze škol tvrdí, že byli inkluzivní již dávno, jiní přikládají vliv projektu („Změna je určitě k lepšímu, díky ASZ a hlavně díky odborným profesím, které projekt přinesl“). Opět byl zmíněn problém, že je obtížné sehnat lidi, kteří by byli ochotni odborné pozice zastávat (např. psycholog)

Jedna respondentka z organizace pracující s dětmi sdělila: „Psala jsem za každou školu zhodnocení posunu a bylo vidět, že školy na to měnily názor. Individualizoval se přístup, každé dítě je bráno za důležité, hledají se možnosti podpory, změnilo se hodnocení ve vztahu individuálních pokroků, nikoliv srovnávání. Spousta věcí se změnila k lepšímu.“.

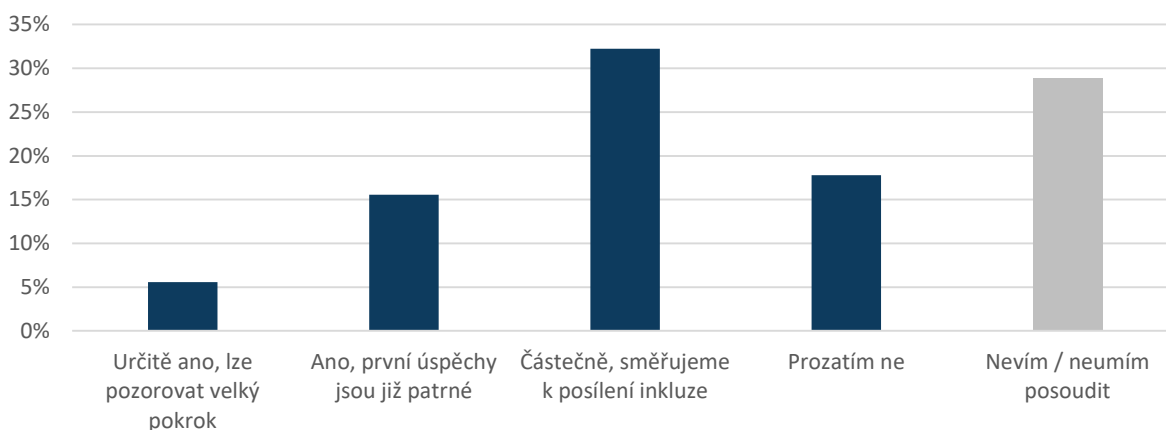
Změna postojů relevantních aktérů v obci k problematice inkluzivního a kvalitního vzdělávání

Na otázku, zda se díky projektu podařilo změnit v obci postoje relevantních aktérů na problematiku IKV, se nejvíce (32 %) respondentů přiklonilo k odpovědi „částečně ano“. Podobné množství situací neumělo posoudit. O tom, že se určitě daří postoje aktérů měnit, je přesvědčeno jen 6 % respondentů.

O něco větší část respondentů (18 %) žádný posun v tomto ohledu prozatím nevnímá. Hodnocení tohoto parametru zůstává velmi stabilní, je obdobné jako v minulých letech.

Nejméně pozitivně vnímají situaci zástupci dalších organizací pracujících s dětmi. Pouze 7 % se jich přiklonilo k prvním dvěma možnostem, zatímco u zástupců obcí a škol to bylo necelých 30 %.

Graf 15: Podařilo se díky projektu změnit ve Vaší obci postoje relevantních aktérů k problematice inkluzivního a kvalitního vzdělávání?

Zdroj: Vlastní šetření (N = 90)

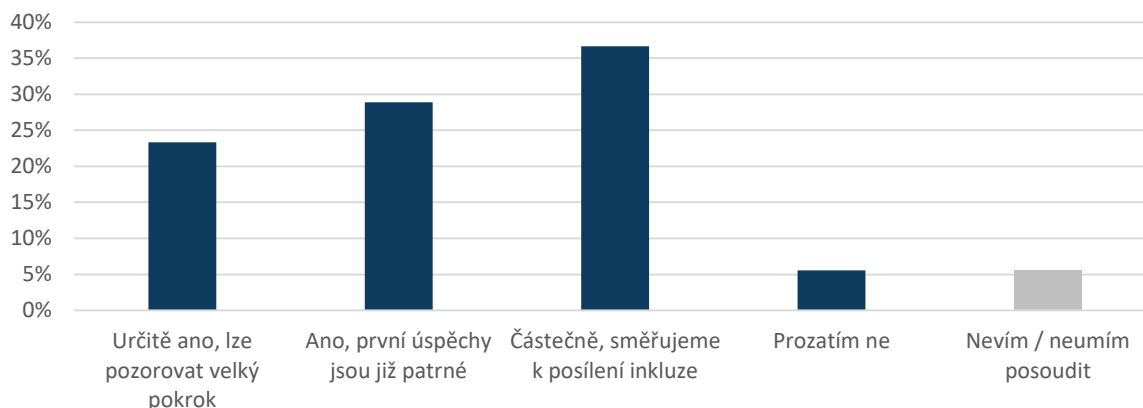
Část dotazovaných uvedla, že postoje veřejnosti k problematice inkluzivního vzdělávání se v lokalitách nemění. Podle mnoha z nich je to záležitost, na kterou nemůže mít působení ASZ nebo projektu IKV žádný vliv („Je třeba změnit myšlení lidí a to jedno nebo dvě školení nezmění.“ „Na změny postojů nemá ASZ vliv, odvíjí se to spíše od médií – negativním směrem.“ „Se zkušeností učitelek ASZ nic neudělá.“). Je ovšem potřeba odlišit změny u veřejnosti a u aktérů zapojených do lokálního partnerství – tam jsou určité posuny respondenty vnímány („inkluze už není takové tabu“).

Opět z hodnocení respondentů vyplývá, že změny v postojích aktérů v obci jsou velice individuální, záleží na mnoha okolnostech, v rámci šetření byli nejvíce pesimističtí respondenti z organizací pracujících s dětmi (často zmiňovali, že nemají do problematiky celkový vhled).

Zapojování dětí ze SVL do škol v obci

Další otázka v této oblasti směřovala na to, zda se školám v obci daří zapojovat děti ze SVL, přičemž výsledky jsou opět velmi obdobné jako v minulé zprávě (změny jsou pouze v jednotkách p.b.). Respondenti se opět přiklonili k částečnému souhlasu (odpovědi „ano“ a „částečně ano“), kde jsou zastoupeny přesně dvě třetiny respondentů. Zcela přesvědčeno je o úspěšném zapojení 23 % respondentů. Ukazují se pouze nevýznamné rozdíly v tom, jakou instituci respondent zastupuje.

Graf 16: Daří se školám ve Vaší obci zapojovat děti ze SVL?

Zdroj: Vlastní šetření (N = 90)

Respondenti se ve většině shodují, že školy se snaží a zapojují děti ze SVL, často i do MŠ – ovšem upozorňují na to, že opravdu inkluzivní vzdělávání je běh na dlouho trať. Zároveň vnímají respondenti problémy v podobě segregace na školách (koncentrace romských dětí), problematické shánění pedagogických asistentů, nezáměr rodičů („*Chybí zde podpora od rodin ... rodiče jsou často negramotní, nepracující a nevedou děti ke vzdělání*“). Stále se vyskytují názory, že méně inteligentní děti byly lépe vzdělávány ve zvláštních školách („*ve škole nestíhají, možná jim to zlepší sociální status, ale vzdělají se hůře*“).

Respondenti ale uvádějí také pozitivní příklady fungování dětí ze SVL – „*Zapojování dětí se daří, nenese to s sebou nějaké velké negativní náklady, probíhá to přirozeně, v klidu.*“ „*V rámci terénní práce vidíme, že se daří děti udržet, že rodiny lépe fungují.*“ Podle několika respondentů je velkým úspěchem, když se podaří změnit myšlení dětí, aby chtěly studovat.

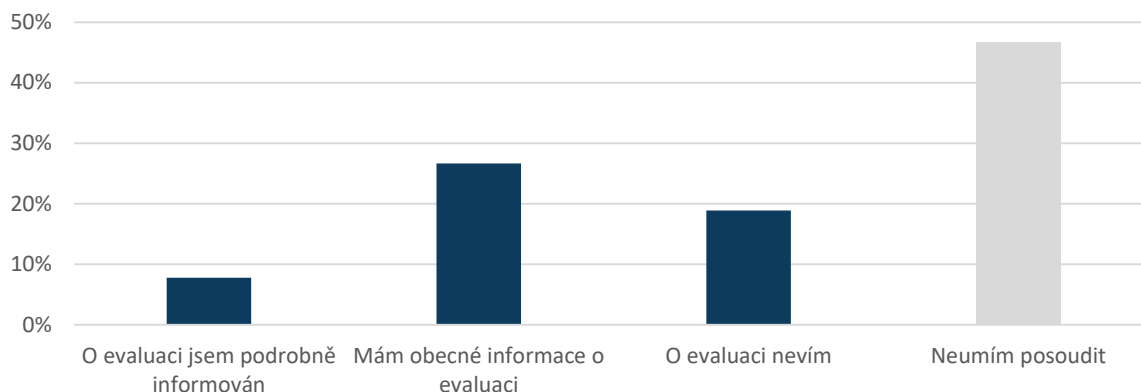
Ze tří představených parametrů k tématu „směřování k inkluzi“ byla nejhůře hodnocena změna postojů relevantních aktérů (alespoň první úspěchy pozorovala jen pětina respondentů, další pětina ovšem prozatím nepozorovala žádné změny; a oproti ostatním parametrům nejvíce respondentů neumělo odpovědět).

Hodnotící zpráva o dopadu projektu v lokalitách

Dílčí cíl 6 projektu je kromě parametru ke Vstupním analýzám reprezentován ještě parametry zaměřenými na Hodnotící zprávy o dopadu projektu na lokalitu a souhrnné evaluaci dopadu (realizované shora, samotnou ASZ, pomocí syntézy jednotlivých Hodnotících zpráv a dalších zdrojů).

Na dotaz, zda respondenti vědí o přípravě souhrnné evaluace dopadu projektu IKV, odpovědělo 19 % respondentů, že o realizaci evaluace nevědí, dalších 47 % se pak k otázce nevyjádřilo. Přibližně 35 % tedy má (alespoň obecné) povědomí o plánované evaluaci. Oproti loňskému šetření došlo k mírnému nárůstu alespoň obecně informovaných respondentů (z 30 % na 35 %). Ač se jedná o poměrně nízké číslo, lze ho hodnotit jako uspokojivé, vzhledem k tomu, že evaluace je realizovaná ASZ jako syntéza dílčích zdrojů a bude zpracována externě.

Graf 17: Víte o tom, že se plánuje/připravuje evaluace dopadu projektu IKV?

Zdroj: Vlastní šetření (N = 90)

Poslední parametr se týkal fáze přípravy Hodnotící zprávy o dopadu projektu na lokalitu – 19 % respondentů uvedlo, že zpráva je již v některé z fází rozpracovanosti, nejčastěji probíhal sběr dat (9 % všech odpovědí), několik respondentů uvedlo už analytickou fázi tvorby zprávy. V ostatních případech je zpráva na úrovni příprav a je zahájena diskuse.

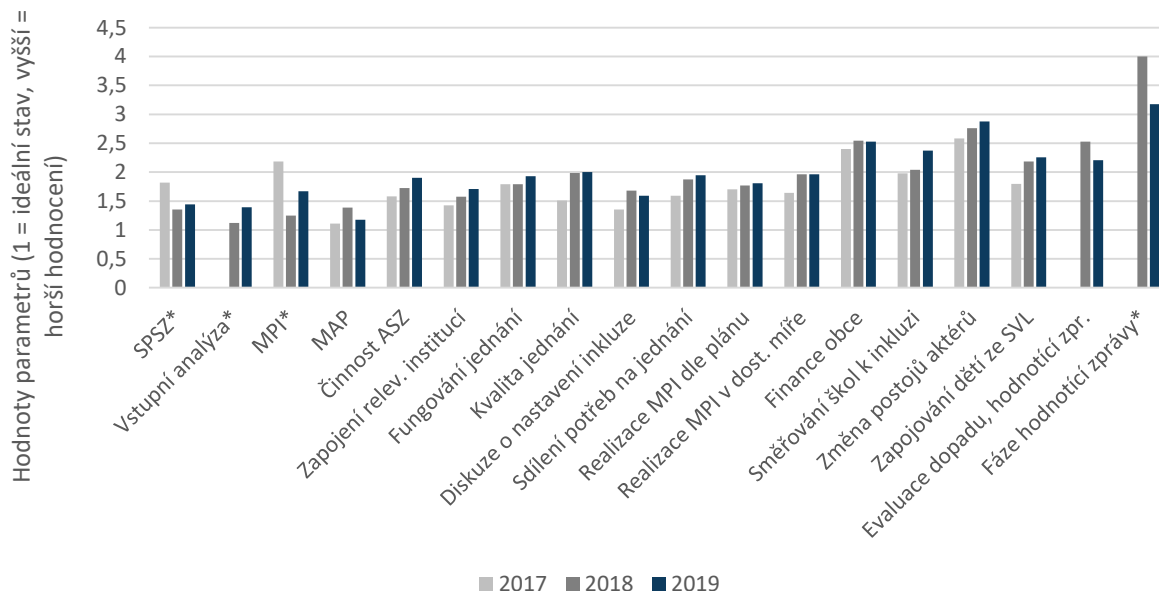
Naprostá většina respondentů (81 %) nevěděla, v jaké fázi je aktuální příprava Hodnotící zprávy o dopadu projektu na lokalitu, což je částečně v souladu s faktem, že realizace Hodnotících zpráv je teprve plánována a bude postupně zahajována v lokalitách, které ukončí / budou na konci spolupráce s ASZ – procento respondentů, kteří se s Hodnotící zprávou zatím nesetkali, by tedy mělo v dalších letech klesat (již od loňského šetření se počet respondentů, kteří neuměli rozpracovanost vyhodnotit, snížil z 90 % na 81 %).

3.2.1 Vývoj parametrů

Součástí této Průběžné zprávy už může být i vyhodnocení vývoje nastavených parametrů. V roce 2017 bylo v rámci šetření definováno 15 parametrů, v roce 2018 byly přidány tři nové parametry k vyhodnocení dílčího cíle 6, celkem je tedy hodnoceno 18 parametrů. Jak je uvedeno na úvod této kapitoly, parametry měly definovaných 4-5 kategorií (tedy možných odpovědí), přičemž tyto kategorie byly využity pro kvantifikaci odpovědí. Kategoriím byla přiřazena čísla 1 – 4⁵, kde kategorie 1 značila ideální stav (schválení dokumentu, odpověď „ano“, „určitě dostačující“ apod.) a byl zjištěn průměr získaných hodnot.

Obecně tedy pokud nastal od roku 2017 pokles hodnoty parametru, jedná se o pozitivní trend a zlepšení situace, v případě růst parametru hodnotí respondenti situaci více negativně.

Graf 18: Hodnoty parametrů v roce 2017, 2018 a 2019 (kategorie 1 značí ideální stav, čím vyšší číslo, tím horší hodnocení)

Zdroj: Vlastní šetření (N v roce 2017 = 54; N v roce 2018 = 81, N v roce 2019 = 90)

Pozn.: Hvězdičkou jsou označeny parametry, které mají pětibodovou škálu kategorií.

Změna hodnoty parametrů je ve většině minimální, zjišťované hodnoty jsou stabilní, většinou se liší maximálně o několik desetin.

Oproti prvnímu šetření v roce 2017 byl v následujících dvou letech největší pozitivní posun zaznamenán u MPI a SPSZ, které respondenti označovali častěji jako „schválené dokumenty“. Jedná se o parametry, na které má ASZ v rámci projektu nejvýraznější vliv, s postupem spolupráce v nově přibíraných lokalitách dochází k jejich tvorbě a schvalování. Oproti šetření v roce 2018 došlo ke zlepšení u evaluace dopadu, při zpracování MAP a ve fázi rozpracovanosti Hodnotící zprávy (v případě parametru Hodnotící zprávy se jedná o výrazný posun, došlo ke zlepšení o téměř celou jednu kategorii – z hodnoty 4,0 na 3,2). Opět se jedná o parametry s přímým vlivem práce ASZ.

⁵ Resp. 1 – 5 v případě pětibodové škály

V žádném ze zbývajících parametrů nedošlo ke zlepšení situace. U dříve zhoršených parametrů (realizace MPI, diskuze na PS) již došlo ke stabilizaci. Stabilní negativní vývoj (ač jen v řádek několika desetin) zaznamenávají tři nejdůležitější, ale ze strany ASZ nejhůře ovlivnitelné parametry – směřování škol k inkluzi, změna postojů aktérů a zapojování dětí ze SVL. Otevřené komentáře aktérů v jednotlivých letech jsou obdobné, nevykazují větší odchylky (zmiňovány obdobné problémy, stížnosti, bariéry i názory). Nedošlo k plošné razantní změně situace, kterou by bylo možné sledované zhoršení vysvětlit.

3.3 EO C.3 Jaké je povědomí realizátorů projektu o komplementárních aktivitách vytvářených v jiných IPs a IPk?

Evaluační otázka se zaměřuje na ověření, zda mají realizátoři projektu dostatečné povědomí o aktivitách vytvářených v jiných projektech a zda může tedy plně docházet k propojování jednotlivých projektů a společně tak pracovat na dosažení souboru systémových změn, jak předpokládá metodický výklad k výzvě č. 02_15_001. Evaluační otázka se zabývá mimo jiné přínosy vzájemné spolupráce pro realizační týmy jednotlivých projektů a bariérami, na které realizátoři v praxi naráží, tak aby mohla být vzájemná spolupráce zajištěna co možná nejefektivněji.

Otázka je specificky dělena na oblasti zabývající se mírou povědomí respondentů o existenci komplementárních projektů, mírou spolupráce s jednotlivými komplementárními projekty a dále přínosy a bariérami v realizaci projektu IKV, které z komplementarity projektů přímo vyplývají.

Řešení evaluační otázky vychází z elektronického dotazníkového šetření, ve kterém byl osloven realizační tým projektu IKV, přičemž jsme získali 33 kompletně vyplněných dotazníků⁶.

Znalost komplementárních projektů

V dotazníkovém šetření byla respondentům nejprve položena otevřená otázka dotazující se na jejich spontánní znalost dalších systémových projektů⁷. V rámci odpovědí byl **nejčastěji zmíněn projekt KIPR** (15 respondentů z celkem 27, kteří odpověděli), **následovaný projekty SRP a APIV-B** (shodně 14 respondentů) a **projektem APIV-A** (12). Spontánní znalost těchto projektů jednotlivými členy týmu odpovídá významnosti těchto projektů – dle Charty projektu je při realizaci projektu IKV předpokládána nejužší spolupráce s projekty SRP, KIPR, P-KAP a KSH⁸. Projekty APIV-A a APIV-B byly zahájeny teprve v roce 2017, proto nejsou uvedeny v Chartě projektu, ale jejich provázání s projektem IKV je dle odpovědí respondentů silné.

Nejméně respondentů spontánně označilo projekty SZSZ a MOV. Projekt MOV se zaměřuje na střední odborné vzdělávání, zatímco IKV se zaměřuje na předškolní výchovu a základní vzdělávání, z toho důvodu pravděpodobně pracovníci projektu IKV nepřichází s projektem MOV příliš do kontaktu. Projekt SZSZ byl spontánně zmíněn u nejméně respondentů (pouze 3) – zde se lze ovšem domnívat, že jde spíše o opomenutí tohoto projektu, jelikož další otázka prokázala, že znalost tohoto projektu je

⁶ Osloveno bylo 62 členů realizačního týmu (osloveni nebyli ti členové, kteří pracují pro projekt teprve krátkou dobu, mají minimální úvazek či zastávají okrajovou funkci – např. administrativa). Na dotazníkové šetření odpovědělo 33 respondentů, tedy návratnost 53,2 %.

⁷ Text otázky: Projekt IKV je realizován v komplexu s dalšími systémovými projekty MŠMT a ostatních ministerstev (např. MPSV). Znáte některý z těchto systémových projektů? Prosím vypište názvy či zkratky projektů, které znáte:

Systémové projekty MŠMT mají společně napomoci zkvalitnění vzdělávání v ČR (např. v rámci tzv. akce KLIMA) a podpořit procesy sociálního začleňování, vytváření rovných podmínek a příležitostí pro znevýhodněné obyvatele sociálně vyloučených lokalit.

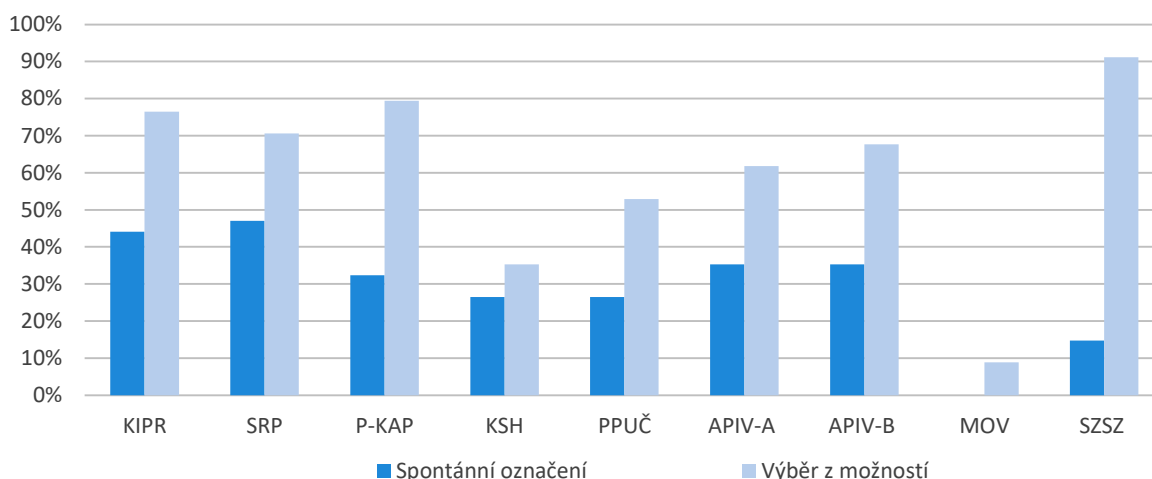
⁸ Projekt KSH uvedlo celkem 9 respondentů.

napříč realizačním týmem velmi významná. Spontánně byly mimo zkoumané systémové projekty ve vzdělávání jednotlivci zmíněny ještě projekty ŠIKK, Právo na dětství, Pilot G/GP, případně samotní realizátoři (NIDV, NÚV, ČŠI apod.).

Srovnání otázky na spontánní znalost projektů a otázky na označení známých projektů v definovaném seznamu je znázorněno na následujícím grafu. Nejvýraznější rozdíl mezi označením známých projektů a spontánním uvedením projektu je patrný u projektu SZSZ a dále u projektu P-KAP, který také označovali respondenti až v rámci seznamu.

Graf také potvrzuje, že projekt IKV je přes členy realizačního týmu nejvýrazněji napojen na projekty P-KAP, KIPR, SRP, APIV-A a APIV-B; plus samozřejmě na zmiňovaný projekt SZSZ, se kterým tvoří IKV jeden celek.

Graf 19: Označení znalosti respondentů jednotlivých projektů (Výběr z možností u otázky „označte, které projekty znáte“ a spontánní znalost u otázky „vypište názvy či zkratky projektů, které znáte“)

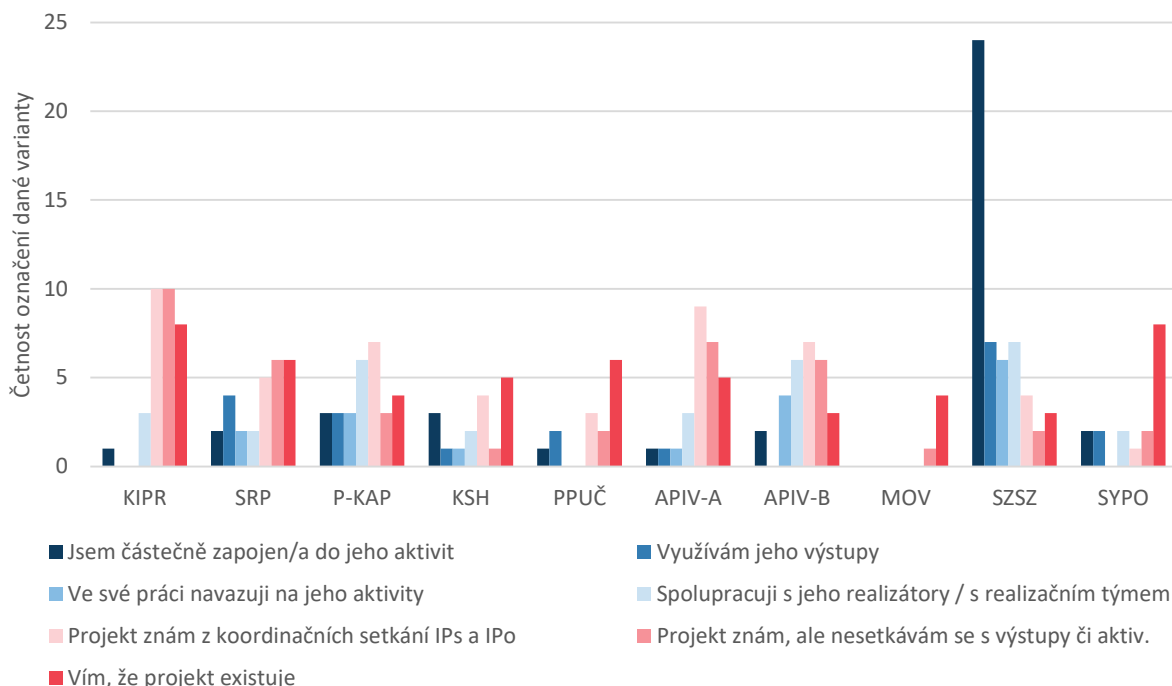

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 33)

V dotazníkovém šetření jsme se dále dotazovali členů realizačního týmu, jakým způsobem znají následující projekty⁹, viz následující graf. Nejaktivněji jsou členové realizačního týmu napojeni na projekt SZSZ, což je logické z podstaty tohoto komplexu dvou projektů. Naopak nejméně aktivní napojení je s projektem MOV (respondenti pouze vědí o jeho existenci), s projektem KIPR (převládá znalost pouze z koordinačních setkání, respondenti neznají výstupy či aktivity projektu) a s projekty PPUČ a SYPO (téměř v polovině případů bylo uvedeno, že respondenti pouze vědí o existenci projektu, nemají o něm tedy žádné bližší informace).

⁹ Respondentům se zobrazily pouze ty projekty, které označili v předešlé otázce „Označte, které projekty znáte“, viz předcházející graf. Respondenti měli možnost zaškrtnout všechny varianty, které odpovídají realitě – následující graf tedy znázorňuje četnost dané varianty.

Graf 20: Jakým způsobem znáte následující projekt/y? (Možnost zaškrtnout všechny varianty, které odpovídají realitě – graf tedy znázorňuje četnost dané varianty)

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 33)

Především u projektu SZSZ uváděli respondenti, že jsou *zapojeni do jeho aktivit*, což opět odpovídá propojení těchto projektů. V komentářích uváděli konkrétní pozice, v rámci kterých jsou zapojeni do projektu (např. konzultant inkluzivního vzdělávání, projektový poradce), případně uvádějí konkrétní činnosti (spolupráce v lokalitách, společné platformy, tvorba strategických plánů, spolupráce při sběru dobrých praxí, komunikace projektových výstupů, koordinace vzdělávacích aktivit apod.). Ostatní projekty byly zmíněny v daleko menší míře, pouze jednotky respondentů komentovaly své zapojení do těchto projektů. Nejčastěji byli respondenti zapojeni přes společná setkání (např. na kraji, s realizátory KAP), dále uváděli zapojení do konkrétních struktur, kdy působí jako členové platformy, řídicího výboru, pracovních skupin apod.

Také u *využívání výstupů* daných projektů je nejvýrazněji zastoupen projekt SZSZ, kde je využívání výstupů přirozené vzhledem k působnosti projektů „vedle sebe“. Jeden z respondentů uvedl, že výstupy projektu využívá „pro efektivnější a komplexní plánování i samotnou činnost v lokalitách s přesahem do oblasti vzdělávání (př. volný čas dětí a žáků)“. Využívání výstupů u ostatních projektů bylo uváděno v menší míře – výrazněji pouze u projektu SRP, kde jeden respondent uvedl, že distribuuje informace z krajských setkání mezi své kolegy v ASZ a další využívá metodiky rovných příležitostí pro MAP.

Spolupráce s realizačním týmem komplementárních projektů je uváděna u většiny projektů, podobně jako *návaznost na aktivity* projektu. Respondenti k návaznosti na aktivity uvádějí např. sdílení pozvánek, spolupráce při tvorbě ŠIKK, v rámci pracovních skupin, výstupy k inspekční činnosti apod.

Spolupráce s realizačním týmem probíhá např. při přípravě odborných panelů, propagaci možností zapojení do MAP, konzultace při tvorbě metodiky, připomínky k dokumentům apod. U projektu KSH uvedl jeden z respondentů, že realizuje školení pro ČŠI na téma inkluze.

Nejčastěji se ovšem u všech projektů objevují odpovědi *Vím, že projekt existuje, Projekt znám z koordinačních setkání IPs a IPo a Projekt znám, ale nesetkávám se s jeho výstupy či aktivitami*. Při odečtení projektu SZSZ (který má k projektu IKV výjimečné postavení) zahrnovaly tyto možnosti 68 % všech odpovědí. Obecná odpověď *Vím, že projekt existuje* byla uvedena v celé čtvrtině případů.

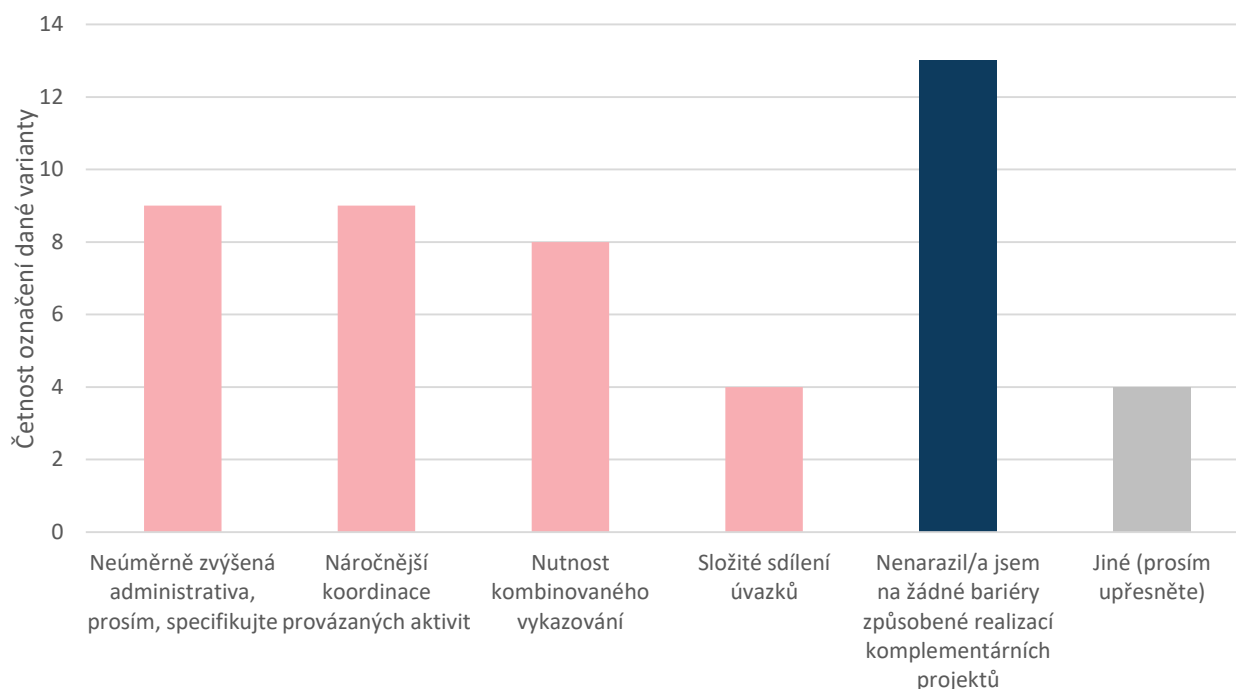
Bariéry v důsledku realizace komplementárních projektů

Ve vnímání bariér uvedlo 42 % respondentů, že *nenarazili na žádné bariéry způsobené realizací komplementárních projektů*. Ovšem zbývající respondenti jisté bariéry vnímají.

Mezi bariérami byly nejčastěji zmiňovány *neúměrně zvýšená administrativa a náročnější koordinace prováděných aktivit* (každá označena devíti respondenty). Ke zvýšené administrativě respondenti uvádějí, že je příliš mnoho výkazů – a to jak projektových, pracovních i cestovních. Jeden z respondentů uvedl konkrétní překážky, které se ale vztahují spíše k samotnému projektu: *„cestovní příkazy – cca 30 minut administrativy jedna cesta; výkazy – nedoloží skutečnou činnost, tu doloží výstupy; zprávy z cest, zprávy z konferencí, zápisy z porad, prezenčky, výběrová řízení, plus všechny interní pokyny“*.

Jako bariéru označilo *nutnost kombinovaného vykazování* celkem 8 respondentů, přičemž většina z nich byla zapojena do projektu SZSZ, kde je tento problém největší. Opět tedy zaznívá známý, ale významný problém společných aktivit projektů IKV a SZSZ, které je nutné vykazovat odděleně. Jeden z respondentů konkrétně uvedl: *„Dle mých zkušeností je v tomto největší bariérou ŘO, jenž spojuje sdílení úvazků s neúměrně zvýšenou administrativou a kontrolou a nepostupuje v souladu s jednotným metodickým prostředím při vykazování projektových aktivit (na rozdíl od jiných ŘO, kde je postup jednodušší)“*.

Graf 21: Setkal/a jste se v důsledku realizace komplementárních projektů s některými z následujících bariér? (Možnost zaškrtnout více variant – graf tedy znázorňuje četnost dané varianty)

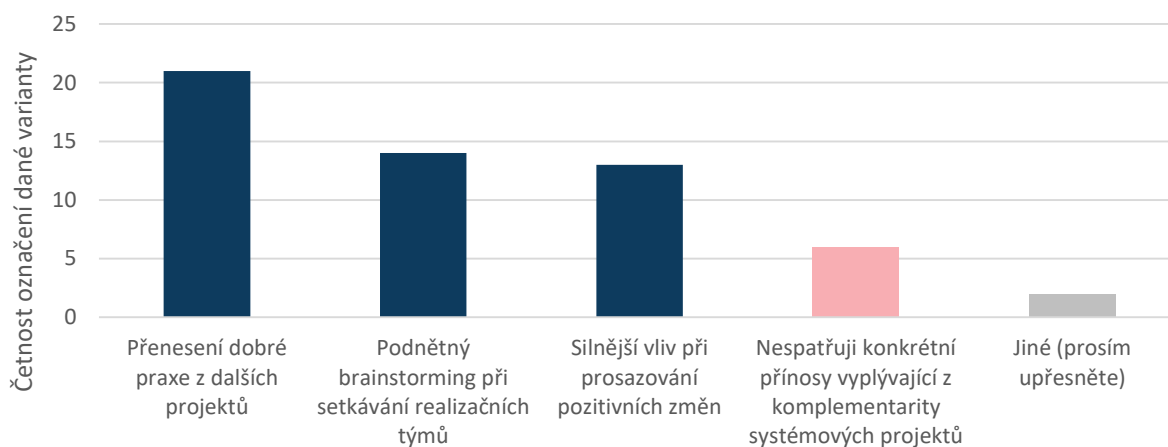
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 31)

Přínosy v důsledku realizace komplementárních projektů

Přínos komplementarity systémových projektů je spatřován především v *přenášení dobré praxe z ostatních projektů*, kterou uvedly dvě třetiny všech respondentů dotazníku (67 %).

Dále respondenti oceňují přínosnost komplementarity projektů pro *prosazování pozitivních systémových změn a podnětný brainstorming při setkávání realizačních týmů*, i když v menší míře. Pouze 19 % respondentů *nespatřuje konkrétní přínosy vyplývající z komplementarity systémových projektů*.

Graf 22: Jaký konkrétní přínos spatřujete v komplementaritě systémových projektů pro realizaci projektu IKV? (Možnost zaškrtnout více variant – graf tedy znázorňuje četnost dané varianty)

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 31)

Hodnocení koordinačních setkání

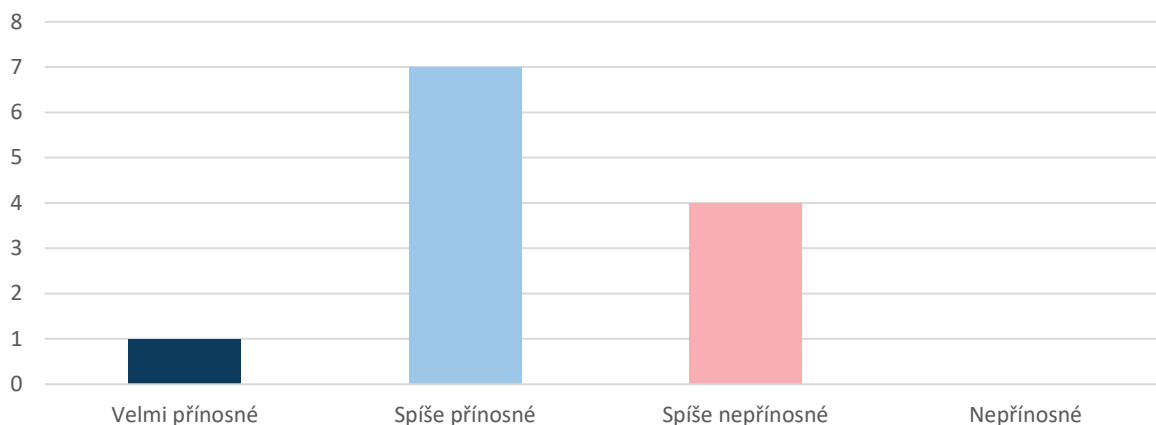
Otázky na koordinační setkání s realizačními týmy ostatních individuálních projektů (IPs, IPo) byly pokládány pouze respondentům, kteří odpověděli, že se těchto setkání někdy účastnili. Následující hodnocení je tedy založeno na odpovědích pouze 12 respondentů.

Dvě třetiny těchto respondentů vnímají koordinační setkání s realizačními týmy ostatních IPs z hlediska přínosu pro projekt IKV jako přínosné (spíše přínosné – 7 respondentů; velmi přínosné – 1). Zmiňováno je síťování, sdílení zkušeností, informací a průběžných výstupů, networking. Jeden z respondentů uvedl konkrétní počin: „*pokus sladit společný slovník a vystupování v terénu (i když to se nezdařilo)*“.

Zbývající třetina respondentů hodnotí koordinační setkání jako spíše nepřínosná. Od respondentů zaznívá, že na setkáních je prostor spíše pro představení konkrétních aktivit než pro skutečnou koordinaci práce, přičemž často prý byly představovány informace již známé např. z krajských setkání. Respondenti označují setkání jako především informativní.

V otázce na doporučení pro koordinační setkání se odráželo výše uvedené – setkání by měla být více o komunikaci a méně o přednášení, měla by být realizována setkávání i v lokalitách apod. Další doporučení směřovala k personálním kapacitám, kterých se na koordinaci nedostává, respondenti uváděli, že jsou vytížení svými běžnými činnostmi a na síťování, studium a koordinaci výstupů a efektivní propojení v terénu nezbývá čas. Další doporučení navazovalo na stížnost s odděleným vykazováním, jeden z respondentů konkrétně uvedl: „*ŘO by měl umožnit realizátorům komplementárních projektů pořádat společné akce (vzhledem k často obdobné CS) a netrvat na striktním vykazování a financování v rámci pouze jednoho z projektů*“.

Graf 23: Jak hodnotíte koordinační setkání s realizačními týmy ostatních IPs z hlediska přínosu pro Váš projekt?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 12)

Velmi podobné je rozložení odpovědí také u hodnocení toho, zda koordinační setkání přispívají k lepšímu propojení projektů. Jako (spíše) přínosné je hodnotí 10 respondentů (83 %), dva z nich dokonce označili koordinační setkání za rozhodně přínosné.

Hodnocení přínosnosti setkání pro dosahování cílů akce KLIMA je spíše neutrální, 7 respondentů je hodnotí jako spíše přínosné, 5 jako spíše nepřínosné. Respondenti uváděli některé konkrétní změny, které by přispěly vyšší přínosnosti setkání – např. menší tematické skupinky – ostatní doporučení se týkala spíše obecně prosazování myšlenky inkluze ve společnosti.

3.4 EO C.5 Jakým přínosem byla realizačním týmům projektu Metodika pro vnitřní evaluaci projektů?

Účelem této evaluační otázky je zjistit, do jaké míry příjemci využili nástroj sebehodnocení pro zlepšení implementace svého projektu, tj. jaký způsobem jim byla metodika přínosná. Cílem zadavatele bylo také zjistit, jakým způsobem probíhá tvorba Průběžných sebehodnotících zpráv v rámci realizačních týmů, a proto byli dotazníkovým šetřením osloveni téměř všichni členové realizačního týmu.

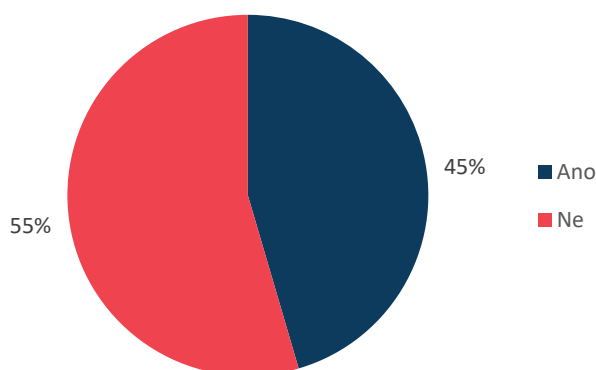
Dotazníkové šetření primárně zkoumalo, zda byli respondenti zapojeni do realizace sebehodnocení, následně se zabývalo názory skupin zapojených a nezapojených do hodnocení. Osloveno bylo 62 členů realizačního týmu (osloveni nebyli ti členové, kteří pracují pro projekt teprve krátkou dobu, mají minimální úvazek či zastávají okrajovou funkci – např. administrativa). Na dotazníkové šetření odpovědělo 33 respondentů, tedy návratnost 53,2 %.

Sebehodnocení projektu

Dotazníkové šetření zjistilo, že téměř polovina členů realizačního týmu (45 % - tj. 15 osob ze 33 respondentů, kteří odpověděli v dotazníkovém šetření) byla zapojena do realizace sebehodnocení projektu IKV, tzn. do tvorby Průběžné sebehodnotící zprávy.

Z těch, kteří se na sebehodnocení nepodíleli, jich třetina o jeho existenci dosud vůbec nevěděla. Zbylé dvě třetiny o sebehodnocení věděly a v různé míře se zprávou i pracovaly. Ti, kteří obsah Průběžné sebehodnotící zprávy znají, za její největší přínos považují reflexi vlastní práce a dopadu aktivit v lokalitách (*reflexe výstupů, výsledků, přínosů jednotlivých aktivit; reálný dopad realizace aktivit*).

Graf 24: Byl/a jste (byť částečně či okrajově) zapojen/a do realizace sebehodnocení projektu, tzn. do tvorby Průběžné sebehodnotící zprávy?

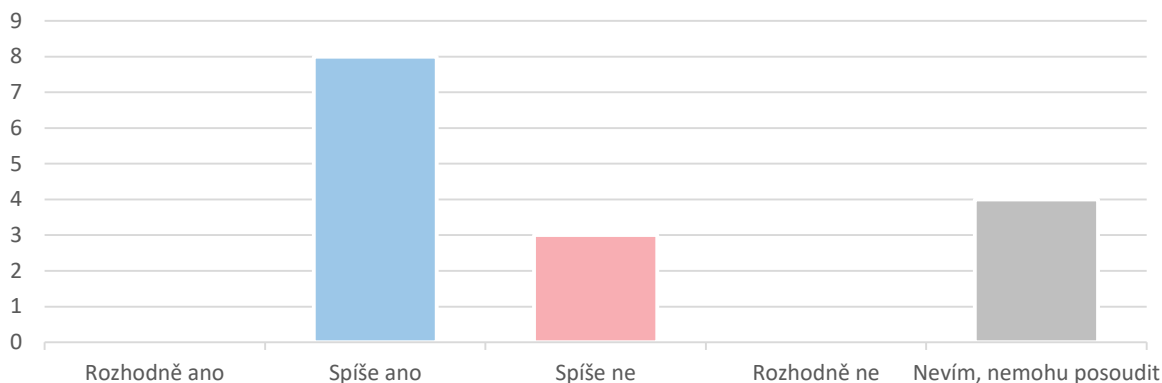

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 33)

Z těch respondentů, kteří potvrdili své zapojení do sebehodnocení, se většina podílela na zpracování části B zprávy (aktivity projektu – věcné zaměření) nebo na zpracování hodnocení konkrétní klíčové

aktivity, případně uváděli, že zpracovávali vstupy do sebehodnocení od ostatních členů týmu. Následující analýza se týká pouze členů týmu zapojených do sebehodnocení (15 respondentů), je tedy nutné interpretovat ji s vědomím toho, že data jsou založena na malém vzorku respondentů.

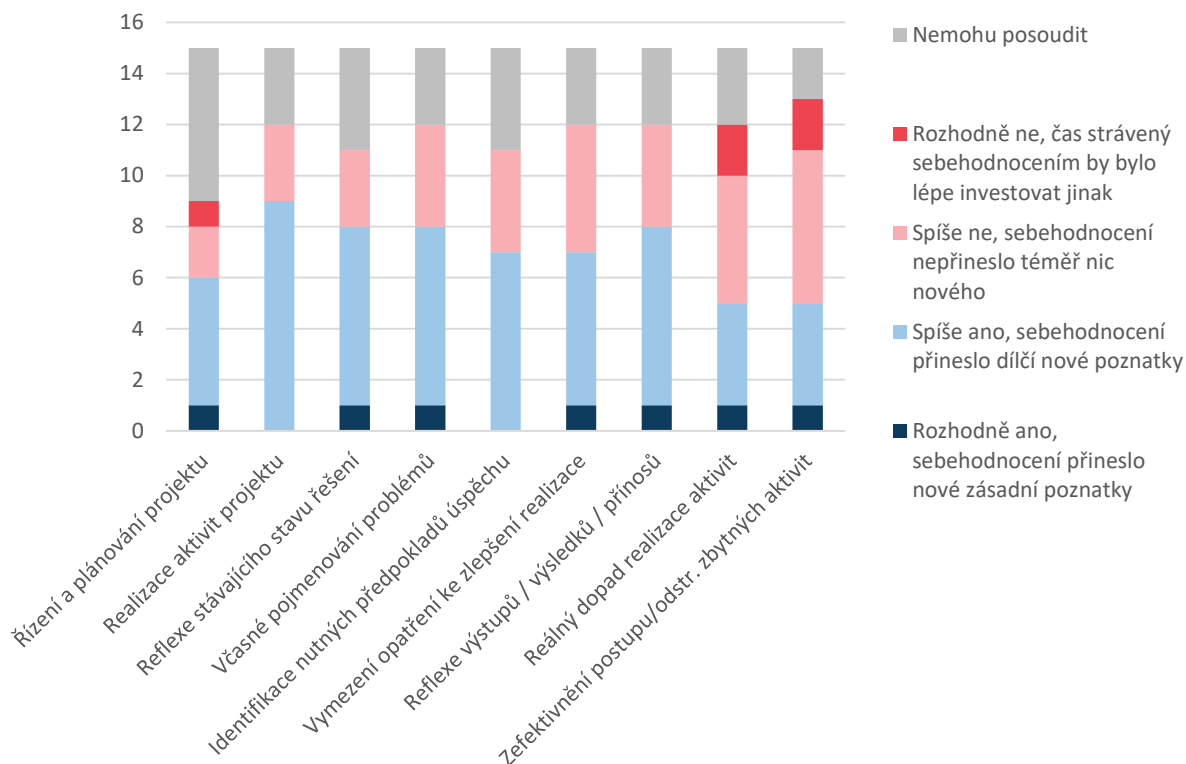
Graf 25: Považujete formu sebehodnocení za vhodnou vzhledem k jejímu cíli?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 15)

Formu sebehodnocení, kterou určuje Metodika pro vnitřní evaluaci projektů PO 3, považují členové realizačního týmu za spíše vhodnou (53 % respondentů uvedlo *Spíše ano*, čtvrtina pak neuměla posoudit). V otázce, jaké změny ve formě sebehodnocení by lépe odpovídaly jejímu účelu, zaznívaly od respondentů návrhy na osobnější formu sebehodnocení, včetně ústní formy s jednotlivými členy týmu (*osobní rozhovory, focus group, osobní dotazníky*).

Graf 26: Bylo samotné sebehodnocení přínosem z následujících hledisek?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 15)

Zpracovatel zkoumal přínosnost sebehodnocení pro realizační tým, u většiny hledisek mírně převládá pozitivní hodnocení, ač žádné z nich není hodnoceno výrazně pozitivně či negativně. Více negativního hodnocení oproti pozitivnímu mají pouze hlediska „Reálný dopad realizace aktivit“ a „Zefektivnění postupu / odstranění zbytných aktivit“. Čas strávený nad sebehodnocením v tomto případě 2 respondenti označili jako zbytečný (vhodnější investovat jinak).

Konkrétně respondenti uváděli, že největší přínosy spočívají v možnosti reflexe, analýze ne/úspěchů a přenastavení procesů či pojmenování bariér. Zaznívaly také hlasy, že sebehodnocení je prostorem pro zamyšlení, jeden respondent konkrétně uvedl: „*Přínos spatřuji v nutnosti zaměřit pozornost na věci, které by v běhu projektu nejspíše zapadly nebo by jim nebyla věnována dostatečná pozornost*“.

Zároveň se respondenti vyjadřovali i k možnostem změn v procesu sebehodnocení. Ke zvýšení přínosnosti sebehodnocení by dle respondentů vedla spolupráce v širším týmu. Jeden z respondentů se obává „anonymity“ zprávy a uvádí, že ke zvýšení jejího přínosu by přispěla „*možnost připustit i problémy projektu bez rizika penalizace*“. Jeden z kritických respondentů uvádí, že realizátoři projektů dělají sebehodnocení „pouze proto, že musí“. Jedná se dle jeho názoru o časově a administrativně náročnou „*vypíňovací aktivitu*“ a bylo by lepší se zaměřit na reálný dopad projektu a jeho činností. Další vidí problém v následné práci se zprávou: „*v praxi, bohužel, měly výstupy na řízení projektu jen minimální efekt, byly provedeny jen minimální změny*“.

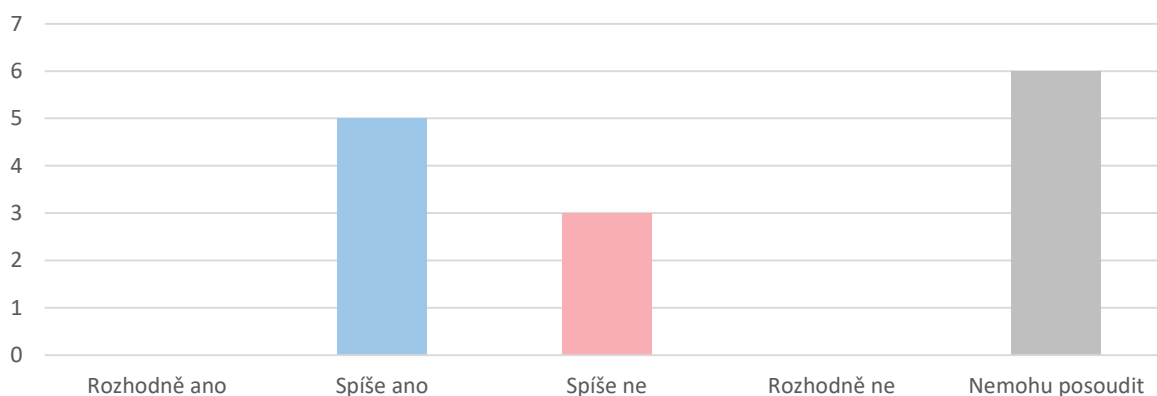
Do sebehodnocení je oproti roku 2017 zapojeno mnohem více členů realizačního týmu (45 % oproti 15 %) a podstatná část týmu ví o jeho realizaci (o sebehodnocení dosud nic nevědělo 21 % všech respondentů, oproti 56 % v roce 2017). Formu sebehodnocení považuje za (spíše) vhodnou větší podíl respondentů oproti roku 2017. Sebehodnocení je celkově hodnoceno pozitivněji – nezaznávají poznámky o zbytečné zprávě a administrativní zátěži – změny navrhované respondenty jsou spíše konstruktivní. Stejně jako v roce 2017 se respondenti vyjadřovali k zasílání sebehodnocení ŘO – zazněla obava nad možností připustit i problémy projektu bez rizika penalizace, přičemž i v roce 2017 respondenti doporučovali ponechat Průběžnou sebehodnotící zprávu pouze jako interní dokument (který nebude zasílán ven z organizace).

Metodika a Šablona sebehodnotících zpráv

Všech 15 respondentů, kteří se podíleli na zpracování Průběžné sebehodnotící zprávy, bylo dotazováno na znalost Metodiky pro vnitřní evaluaci projektů PO 3 OP VVV. Znalost Metodiky je na přiměřeně dobré úrovni. Tři respondenti uvedli, že Metodiku znají, jedenáct respondentů ji znalo částečně (věděli, že existuje), pouze jeden o Metodice nikdy neslyšel.

Většina respondentů uvedla pouze částečnou znalost Metodiky, což se mohlo promítnout v samotném hodnocení dokumentu – 43 % respondentů neumělo přínosnost Metodiky posoudit. Hodnocení dokumentu bylo neutrální – 5 respondentů jej hodnotilo jako spíše přínosný pro realizaci sebehodnocení projektu IKV, 3 jako spíše nepřínosný. Jeden z respondentů navrhuje rozšířit Metodiku do širšího týmu, další navrhuje, že by dokument měl být celkově stručnější.

Graf 27: Považujete Metodiku pro vnitřní evaluaci projektů PO 3 OP VVV za přínosnou pro realizaci sebehodnocení Vašeho projektu?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (N = 14)

4 Závěry a doporučení

Hlavní závěry k přínosu projektu

- Sledované parametry, které pokrývají aktivity projektu v obcích, dosahují očekávaných hodnot.
- Hodnoty parametrů jsou v čase stabilní (liší se maximálně o několik desetin bodu).
- Nejvýraznější kladný posun zaznamenaly parametry, na které mají aktivity ASZ přímý vliv – tedy schvalování dokumentů (SPSZ a MPI), evaluace dopadu vč. Hodnotící zprávy.
- Drobný negativní posun zaznamenávají tři nejdůležitější, ale ze strany ASZ nejhůře ovlivnitelné parametry – směřování škol k inkluzi, změna postojů aktérů a zapojování dětí ze SVL.
- Strategické dokumenty jsou většinou schváleny orgány obce, v některých případech se již připravují aktualizace (SPSZ, MPI).
- Při přípravě dokumentů (MPI i SPSZ) hodnotí respondenti zapojení aktérů, diskuze, pracovní skupiny a nasazení místních aktérů z obcí jako intenzivnější, po jejich vytvoření a schválení zájem aktérů postupně polevuje (resp. většina aktérů pracuje intenzivně s cílovou skupinou, na konkrétních projektech apod.)
- Zapojení obcí do existujících Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání je intenzivní, od respondentů ale často zaznívá, že jim dokumenty splývají.
- Dvě třetiny respondentů označili Vstupní analýzu jejich lokality jako finalizovanou, její vznik byl ve většině případů bezproblémový.
- Třetina respondentů má (alespoň obecné) informace o plánované souhrnné evaluaci dopadu IKV, což lze hodnotit jako uspokojivé, vzhledem k tomu, že evaluace je realizovaná ASZ jako syntéza dílčích zdrojů a bude zpracována externě. Podíl informovaných respondentů oproti loňskému šetření mírně vzrostl.
- S metodickou podporou ASZ jsou častěji spokojeni zástupci obcí (80 % alespoň částečně spokojených) než školy a NNO (okolo 50 %). Komunikace s aktéry mimo obec po vytvoření dokumentů polevuje, resp. se přesunuje do oblasti projektového poradenství, vzdělávání apod.
- Z metodické podpory ASZ je aktéry nejocetňovanější výpomoc při vypracovávání projektových žádostí (znalosti, možnosti a personální kapacity realizátora, vč. možností konzultací) a dále při síťování aktérů. Velká část respondentů by uvítala průběžnou pomoc ASZ i s realizací projektů.
- Příprava projektových žádostí a realizace projektů jsou hodnoceny jako velmi administrativně náročné, školy proto realizují projekty spíše s využitím Šablon nebo MAP. Velkou nevýhodou projektů je jejich dočasný charakter (především u pracovních pozic).
- Spolupráce na místní úrovni většinou funguje.
- Pracovní skupiny jsou organizovány v souladu s nastaveným plánem a v dostatečné frekvenci (v obcích z dřívějších vln se frekvence setkávání spíše snižuje).
- Realizace MPI probíhá dle předpokladů, jen desetina respondentů označila, že aktivity nejsou realizovány dle plánu / v dostatečné míře, a to často z toho důvodu, že plán ještě nebyl schválen. Problémy jsou spatřovány v nedostatku financí, přetíženosti škol a nezájmu cílových skupin.

- Respondenti se shodují na tom, že jsou podnikány kroky ke směřování škol k inkluzivnímu vzdělávání, ale často se různí jejich pohled na úspěch těchto kroků – ten totiž do velké míry závisí na individuálních podmínkách.
- Mezi některými aktéry přetrvává nedůvěra k inkluzivním opatřením (zmiňován negativní vliv na vzdělávání ostatních žáků).
- Mezi uváděnými problémy v rámci činnosti ASZ figurovaly časté personální změny (především na pozicích lokálních konzultantů) či činnosti málo zaměřené na výsledek.

Hlavní závěry k povědomí o komplementárních projektech

- Členové realizačního týmu potvrdili znalost projektů, které jsou klíčové pro realizaci IKV (tedy především SZSZ, SRP a KIPR).
- Projekt SZSZ zná 90 % respondentů, propojení je významné, často jsou využívány jeho výstupy a členové týmu IKV jsou zapojováni do jeho aktivit.
- Využívání výstupů a navazování na aktivity jiných projektů je uvedeno u výrazně menšího počtu respondentů (propojení se netýká všech členů realizačních týmů), celá čtvrtina respondentů má pouze povědomí o existenci dalších projektů.
- Bariéry v realizaci komplementárních projektů jsou především administrativní (byrokratické).
- Přínos komplementarity systémových projektů je spatřován především v přenášení dobré praxe z ostatních projektů.

Hlavní závěry k sebehodnocení

- Do sebehodnocení je oproti roku 2017 zapojeno mnohem více členů realizačního týmu (45 % oproti 15 %)
- Sebehodnocení je celkově hodnoceno pozitivněji – představuje pro respondenty prostor pro zamyšlení (v běhu realizace), možnost reflexe a případné přenastavení procesů. Opět ovšem zazněla obava nad možností připustit v sebehodnocení i problémy projektu bez rizika penalizace.
- Většina respondentů uvedla pouze částečnou znalost Metodiky, následně tedy 43 % respondentů neumělo přínosnost Metodiky posoudit. Hodnocení dokumentu bylo neutrální.

Doporučení ve vazbě na závěry

V rámci 3. Průběžné zprávy nebyly identifikovány problémy či nové informace, která by mohly být aktuálně řešeny pomocí návazných doporučení směrem k Agentuře pro sociální začleňování či Řídícímu orgánu OP VVV.

5 Zhodnocení zapracování doporučení z předchozí zprávy

Dle informací od realizátora projektu byla doporučení z 2. Průběžné zprávy reflektována následovně:

Č.	Název doporučení	Text doporučení	Zapracování doporučení ze strany realizátora projektu
1	Dopracovat systém evaluačních nástrojů a jejich podpůrných dokumentů	Při úpravě dokumentů dbát na to, aby: - byla v maximální míře využita již sebraná data z checklistů (ale zároveň bylo přihlédnuto k situaci v lokalitě s ohledem na MPI) - evaluační nástroje zahrnovaly všechny pilíře - byly jednotlivé nástroje propojené - např. sjednocením terminologie a vzájemnými odkazy (na co navazují či z čeho vychází) - opatřit všechny dokumenty jasnou identifikací (komu slouží, co hodnotí, kdy a jak se mají používat)	Doporučení bylo zapracováno dle požadavků, požadované efekty prozatím nelze hodnotit. Související rizika identifikovaná v 2. Průběžné zprávě byla eliminována. Metodika evaluace je nově zakotvena pouze v Evaluačním manuálu, ten je tak jediným dokumentem, ze kterého evaluace vychází, a nahradil předchozí skupinu dokumentů (předchozí verze EM, Rukověť evaluátora, „banka dopadů“). Design evaluace je ukotven v tomto dokumentu, který je v realizovatelné podobě (očekávají se jen drobná upřesnění). Dokument doznal značných změn, je jasněji cílen na své čtenáře, terminologicky sladěný, poskytuje evaluátorům v lokalitách metodickou podporu a konkrétní návody pro realizaci evaluace. EM byl přepracován a je nyní orientován primárně prakticky, obsahuje nově klíčové evaluační nástroje (včetně sad otázek do dotazníku apod.) tak, aby byl průběh evaluace srovnatelný ve všech lokalitách. Obsahuje také základní principy vstupu evaluátorů do jednotlivých lokalit při hodnocení výsledků spolupráce (podle stavu plnění cílů MPI). Harmonogram evaluace je nastaven – EM obsahuje mj. evaluační plán, který stanovuje, co a kdy se hodnotí, jaké nástroje se k tomu používají a kdo za to zodpovídá. Postup evaluačního šetření je rozdělen na jednotlivé dílčí kroky, evaluátorům tak poskytuje návod na práci. Evaluační manuál je východiskem pro propojení nástrojů ve všech lokalitách. Obsahuje podrobně rozpracovanou strukturu evaluačních nástrojů pro vyhodnocení průběhu spolupráce (rozhovory/dotazníky s koordinátory inkluzivního vzdělávání a členy lokálního partnerství / pracovních skupin), u kterých se předpokládá menší rozsah modifikace podle místních specifik spolupráce v lokalitě. Na základě tohoto nástroje a dále vyhodnocení projektového poradenství (v lokalitách, kde bylo v projektu IKV poskytováno), bude zpracována zpráva o průběhu spolupráce. Evaluační manuál popisuje také nástroje pro vyhodnocení výsledků spolupráce – tj. postup přípravy zprávy o výsledcích

			spolupráce, jejíž obsah bude vycházet z MPI v jednotlivých lokalitách. Manuál specifikuje postup monitoringu naplánovaných a (zcela nebo částečně) dosažených cílů MPI. V dané kapitole EM uvádí typologii opatření MPI (kterou budou jednotliví evaluátoři využívat). Pro některé typy opatření jsou uvedeny i rámcové evaluační otázky – přičemž toto by mohlo být rozpracováno více podrobně (pro všechny typy, vč. určení institucí či osob k dotazování apod.). Souhrnná evaluační zpráva vznikne mj. s využitím dílčích evaluací lokalit. Tato zpráva bude zpracována externě, formou veřejné zakázky (prozatím není vypsáno). Komplementární projekt OPZ již ale má připravené zadání obdobné souhrnné evaluační zprávě, také realizované externě. Zadání předpokládá využití dílčích zpráv z lokalit spolupráce, syntézu v nich obsažených zjištění o faktorech, které ovlivňují úspěšnost nebo neúspěšnost intervencí ASZ v lokalitách, hlavních dosažených změnách a také srovnání průběhu změn ve věcných oblastech OPZ v obcích zapojených do KPSVL se vzorkem obcí se SVL, které do KPSVL ani jiné spolupráce s ASZ nebyly zapojeny. Pro souhrnné evaluační zprávy v projektu IKV se předpokládá dílčí modifikace tohoto zadání pro externího evaluátora.
2	Systémově proškolení a vést všechny pracovníky, kteří budou realizovat dopadové evaluace v lokalitách vč. vzájemného sdílení zkušeností při přípravě a realizaci	Vytvořit systém vedení a kontroly evaluátorů působících v lokalitách tak, aby byly metodické dokumenty správně pochopeny, evaluační designy byly kvalitní a podařilo se evaluační designy nastavit srovnatelně.	Doporučení bylo zapracováno dle požadavků, požadované efekty prozatím nelze hodnotit. Související rizika identifikovaná v 2. Průběžné zprávě byla eliminována. Dle informací od realizátora probíhají pravidelné porady evaluátorů, kteří se podíleli na přípravě manuálu, nebo jsou v něm školeni. Do porad budou zapojováni postupně i noví evaluátoři (přecházející z pozice Výzkumník, po dokončení Vstupních analýz). Porady probíhají zhruba jednou za dva týdny osobně, popř. s účastí části týmu online. Porad se účastní metodik pro evaluace, který zajišťuje jejich kvalitu po odborné stránce (popř. metodik výzkumů nebo vedoucí oddělení, pokud není metodik pro evaluace přítomen). Aktuálně byla provedena pilotáž ve dvou lokalitách. Jakmile začne docházet k tvorbě evaluačních zpráv, budou porady stále více zaměřeny na přenos dobré praxe, na diskuzi, problémů, prostor bude věnován připomínkování návrhů evaluačních designů, zařazení opatření MPI do typů a další otázky, které povedou k maximální možné standardizaci evaluace mezi lokalitami. Navíc je díky novému EM zajištěno, že část dat je sbírána stejně ve všech lokalitách.
3	Realizovat aktivity k věcnému hodnocení projektu (hodnocení)	Dle původního plánu realizovat aktivity k věcnému hodnocení projektu (hodnocení partnerství a hodnocení)	Doporučení bylo zapracováno dle požadavků, požadované efekty prozatím nelze hodnotit. Související rizika identifikovaná v 2. Průběžné zprávě byla eliminována.

partnerství a hodnocení projektového poradenství, popř. hodnocení postojů k inkluzivním u vzdělávání)	projektového poradenství, popř. hodnocení postojů k inkluzivnímu vzdělávání) mezi místními aktéry v lokalitách a výsledky šetření následně promítnout do praxe aktivit projektu.	Byl zahájen sběr dat mezi aktéry, kteří využili projektové poradenství (tj. „hodnocení projektového poradenství“). Hodnocení partnerství bude probíhat v každé lokalitě zvlášť. V průběhu března je hodnocení zahajováno v 5 lokalitách (Bruntál, Břeclav, Krnov, Liberec, Odry) – po rozhovoru evaluátora s koordinátorem inkluzivního vzdělávání v lokalitě proběhnou evaluační rozhovory nebo sběr dotazníků se zástupci všech spolupracujících aktérů (forma sběru bude určena s ohledem na rozsah vzorku). V dalších lokalitách bude hodnocení zahájeno v dubnu/květnu. Proběhl pilotní sběr dat ve vybraných lokalitách s cílem ověření dostupnosti aktérů, jejich znalosti situace a typu podkladů/odpovědí, které je možné pro vyhodnocení průběhu a výsledků spolupráce získat. Vznikly pilotní evaluační zprávy o průběhu a výsledcích spolupráce ve dvou lokalitách. Od února 2020 bude evaluace probíhat v nově obsazeném evaluačním týmu i s přispěním části kapacit výzkumníků. Příprava plošného dotazníkového šetření k hodnocení změny postojů k inkluzivnímu vzdělávání je kvůli metodickým překážkám pozastavena. Téma bude hodnoceno v rámci individuálních rozhovorů realizovaných ve všech lokalitách v rámci dopadové evaluace (tedy Hodnotící zprávy lokality).
---	---	---

6 Seznam použitých zdrojů a literatury

Seznam použitých zdrojů

- Charta projektu vč. příloh
- Interní podklady k projektu (Místní plány inkluze jednotlivých obcí, Vstupní analýzy jednotlivých obcí, seznamy kontaktů na členy realizačního týmu ad.)
- Monitorovací zprávy vč. příloh (ZoR)
- Pokladové materiály a informace z MŠMT, např. k akci KLIMA, Metodika pro vnitřní evaluaci - http://www.msmt.cz/uploads/OP_VVV/Evaluace/Methodika_pro_vnitрни_evaluaci_PO3_IPs_v_erze2.pdf apod.
- Webové stránky ASZ (<http://www.socialni-zaclenovani.cz/>)
- Webové stránky MŠMT (<http://www.msmt.cz/>, <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy-1/vyzvy-op-vvv>, http://www.msmt.cz/uploads/OP_VVV/Evaluace/Methodika_pro_vnitрни_evaluaci_PO3_IPs_v_erze2.pdf)
- Respondenti dotazníkového šetření, individuálních a telefonických rozhovorů (viz kap. 2)

7 Příloha I: Technická zpráva s detailním popisem šetření

Externí příloha.

Příloha I obsahuje podrobný popis realizovaného šetření za účelem shromáždění podkladových informací pro zpracování Průběžné zprávy.

Informace o proběhlých šetřeních jsou za účelem zvýšení přehlednosti zprávy rozčleněny podle zkoumaných evaluačních otázek.

8 Příloha II: Kompletní podklady

Externí příloha – soubor s podkladovými materiály.

9 Příloha III: Dashboard